SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
23 JUN 1950

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 24—Vol. XLVIII | Friday, 16th June, 1950. | Registered at the G.P.O. as a Newspaper. [PRICE: FOUR PENCE

★ ★ ★

Arise!
All you who don't want to be slaves
Let's take our flesh and blood
And build a great new world.
Our most dangerous time has come!
Every citizen must shout, with his loudest voice
Arise!
We are thousands with a single heart
Ready to face what may come!

—CHINESE PATRIOTIC SONG.

★ ★ ★

JAYBEE SILK HOUSE

(FORMERLY THE JAPAN BAZAAR)

JOHANNESBURG'S FAMOUS SAREE HOUSE

45" Wide COLOURED GEORGETTE.
Superior Quality.
In following shades:
Pink, Salmon, Saxe, Royal, White, Emerald, Red, Purple Wine, Maroon, Black, Orange, Lemon, Petunia.
Ideal for Sarees. Yd. 7/11.

—o—

45" SUEDE SILK, White, Pink, Sky. Per yd. 7/11.

—o—

JUST ARRIVED!
45" wide TINSEL GEORGETTE.
All Shades. Per yd. 15/-
SAMPLES ON REQUEST.

—o—

FOR BLOUSES
SWISS EMBROIDERED GEORGETTE, 36" per yd. 12/6

VELVET.
44" Chenile Georgette in all latest Shades
Suitable For Sarees.
Per yd. 22/6

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. In all leading shades. Now reduced to £4/10/0- each.

—o—

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES. Attractive Embroidery. Special price £4/4/0- each.

—o—

GEORGETTE JARI WORK SAREES, with attractive wide borders in all shades. Reduced to £6/10/0- each.

—o—

GEORGETTE HEAVY JARI WORK SAREES, with Jari work borders n all shades, £12/12/0 each.

MEN'S PURE SILK SHIRTS.
Cream. Collar Attached.
All Sizes.
27/3 each.

FANCY TINSEL SAREE BORDERS
In Latest Designs & Colourings
8 yds. to a piece
From 25/- To 50/- per piece.

SAREES
★
Printed Voile Sarees.
In Latest Designs. Pink, White & Blue Ground.
5 yds. lengths. 25/- each
6 yds. lengths. 30/- each

Phone 33-6229. —— 39a MARKET STREET, JOHANNESBURG. —— P. O. Box 5169

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.
Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

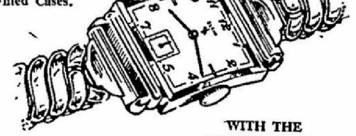

WITH THE NEW MIRACLE DURA-POWER MAINSPRING.

ADVANCE 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.

COR. ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

જોઇએ છે
હાડકા

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે
પહોંચતા કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું' ભરી પાછી મોકલી આપીશું'
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion,'
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion'

If not, Why not?

PHONE 33-265

MASTER BROS.

Manufacturers of Ladies and Girls Straw and Felt Hats

Wholesale Merchants and Direct Importers.

House For Keen Cash Prices.

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેકટ ઈમ્પોર્ટર્સ.

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ, બ્લાન્કેટસ—બેબી બાળકો માટે જાત જાતનો માલ—તેમજ ક્રેપડીછીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ
ફોન
33–૨૬૫૧

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN". Phone 29638

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

MANAGING DIRECTOR: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S. A. Police.
Manager: MINDEN PLUMLEY, ex Headon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.
Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out In Strictest Confidence.
11/12 Pasteur Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199, Johannesburg.
'Phones:—Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONS BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS
FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM
ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 149a

THE

NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાચવટ વીગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉપજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"NATVAR MANSION"
74, Victoria Street,
DURBAN.
Telephone 25846. P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE" Durban.

Transvaal Office.
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE.
Digonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

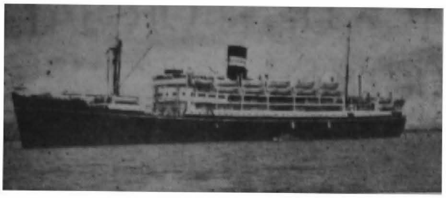

B. I. S. N. Co. Ltd.

Announce the re-introduction of direct calls at Karachi. S.S. Karanja due 30th June. Sailing for Bombay via Karachi on 5th July

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£66—0—0
Second "	"	"	"	45—0—0
Inter-Class	"	"	"	38—0—0
Unberthed (Deck) without food				18—15—0

Muslim Special Food £10—17—6 Ordinary Food £4—15—0
Hindu Special Food £10—0—0 Ordinary Food £4—2—0

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS [PTY] LTD.

390 PINE STREET — — DURBAN.

શરબતે-ફોલાદ

ખુન! તાજું તંદુરસ્ત ખુન ! !

શરબતે-ફોલાદ આ દવા તાઝા ખુનનો ખજાનો છે. આ દવા પેટમા જતાંજ તાજુ ખુન પેદા કરે છે. શરીરના દરેક ભાગને તાકાત આપે છે. પાચન શક્તિ સુધારે છે, અને ભુખ ખુબ લગાડે છે. મરદાઈ શક્તમાં વધારો કરે છે. લીવરની ખરાબીને તરતજ મટાડે છે. વાયુ-ગેસ થતો તરતજ અટકાવે છે, છાતીની જલન ખાટા ઓડકારને નાબુદ કરે છે, અને તાજુ લોહી પેદા કરે છે.

આ દવા હાથ પગ અને શરીરની ચુકતે નબળાઈને તરતજ દુર કરી નવું જોમ લાવી ચ્હેરાને તેજસ્વી બનાવે છે. ઓરત મરદ અને બાળકો માટે આ દવા એક સરખી ઉપયોગી છે. આ એક લાજવાબ જનરલ ટોનીક છે.

એક બોતલ શરબતે-ફોલાદની કીમત સી. ૧૨-૬

મળવાનું ઠેકાણુ:—

Unan Health Institute,

P. O. Box 1169,

DURBAN.

DUFF'S ROAD TOWNSHIP.

Quarter-acre lots are selling fast in this lovely INDIAN TOWNSHIP

Within easy rail transport of Durban, 10 Miles from City Hall.

BUY NOW AND SAVE.
ALL ON EASY TERMS

15% Deposit. Balance spread over 5 years.

Voysey, Boshoff
—&—
Co. (Pty.) Ltd.

29', Smith Street, Phone 28954

Tear off here and post to
VOYSEY, BOSHOFF & CO. (PTY.) LTD.
291, Smith Street, Durban.

I am interested in the Duffs Road sites and would like to have a plan of the Township. (Please print)

NAME..

ADDRESS..

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજરઃ મણીભાઈ લાલુભાઈ કાદીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ ચોખા ચેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ખુસ્ત સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,

34 President Street Corner Diagonal St., Johannesburg

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોરડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન "ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશ તઈયાર રહે છે માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આબાદ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG

PHONE 33-4691. BOX 2526.

INDIAN OPINION
Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 24—Vol.-XLVIII. FRIDAY, 16TH JUNE, 1950 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price: FOUR PENCE

Indian Opinion

FRIDAY, 16TH JUNE, 1950

Where Do We Stand?

"Let right deeds be thy motive; not the fruits that come from them
"And live in action. Make thine acts thy piety,
Putting all self aside.

(Sri Krishna to Arjuna.)

THE "Bhagavad Gita" or "Lord's Song" is an epic that is and ever will be immortal because it is an infallible directive and guide to Mankind for all time.

The lesson it was designed to teach, is as true and as applicable to-day, as it was those thousands of years ago, when delivered on the Field of Kurukshetra.

Its teaching is as true for every individual South African Indian, in the struggle with which we are now confronted, as it was for the Kshattriya Arjuna in those far distant days in ancient Bharata-varsha.

For that, too, was a conflict between the forces of Righteousness and Unrighteousness; between the Powers of Light and the Powers of Darkness; between the Divine and the un-Divine; the True as opposed to the False. Just as is this in which we are now called upon to engage.

If it be objected that Arjuna belonged to the Kshattriya caste, whereas few if any of us South Africans can lay claim to that distinction, the answer is quite simple. Irrespective of birth, parentage or caste mark, a man is what his faith is, what his character is; not what he is outside, but what he is inside; the principles the real self of him stands for, the principles, he is prepared to sacrifice and suffer for.

The Lord has made this perfectly clear in His "Song," so that each one of us who enrols himself on the Lord's side in defence of Truth, Justice and Righteousness is, in the truest sense a Kshattriya.

As the quotation at the head of this article points out, motive in this connection is all-important The injunction to disregard the personal motive, material considerations, is admittedly, not easy to obey; but it is imperative because it is motive that colours and gives character to our conduct.

At the same time, we need to remember that good intentions do not make wrong actions right. That right conduct consists of "Love in action guided by the Wise mind; that the road to Hell is often paved with good intentions.

We who are now called upon to make our decision as to how we shall conduct ourselves in respect of the Group Areas Act would also do well to recognise that this is but another episode, another "engagement," in the age-old Great War between 'Dharma' and 'a-Dharma,' between the forces of Right and Wrong, between Spiritual ideals and a grossly Material ideology.

Recognising this, we have to decide firstly, whether to oppose the attacking forces or to surrender to them. Secondly, if we are to put up a struggle at all, whether we shall engage in the conflict for the sake and in defence of Principle or of self-interest.

We shall need to look ourselves honestly and searchingly in the face and ask ourselves whether our temporary, worldly possessions mean more to us than the call of duty for duty's sake, no matter what the consequences of answering that call may be.

It's the old, old choice all over again. Self or sacrifice. Soul or Personality. Grab or Give. There is no dodging or evading the issue.

The distinction between the defence of Principle as motive and the resisting of the threatened attack upon our possessions, interests, and profits as motive, is real and fundamental.

In the former case, we are defenders of Right because it is right and not for the sake of the "fruits" our success may bring us. We constitute ourselves warriors in the Lord's army in defence of His law and so that it shall prevail. We range ourselves on the side of Righteousness because the way of righteousness is God's way, the way of unrighteousness the Satanic way.

In the latter case, we lower ourselves to the level of our attackers. We are concerned for what we call "our rights," not in the interests of Righteousness, but because they are ours. Like that of our attackers our outlook on the question becomes a purely materialistic one.

Our attackers believe in the Law of the Jungle; that Might is Right. According to Jungle Ethics, it is the "right" of the strong, of those who have the power, to survive at the expense of the weak. The believers in Jungle Ethics have no time or place for "sentiment." They regard life as a battle for survival in which the victors are entitled to the spoils; as a war in which "all is fair."

"Rights," then, becomes only another name for "Opportunities," and the power to turn them to individual or class advantage.

If any non-compliance with the compulsion of the Group Areas measure is to be based on ethical grounds, we shall need to ask ourselves frankly and truthfully, how far our conception of "rights" differ from that of our attackers.

Is our dissatisfaction due to our conviction that Jungle Law applied to human relationships is bad and therefore wrong, or because we are henceforth to be denied so many of the opportunities for self-enrichment we enjoyed before it was so mercilessly turned against us?

In plain language, is our grievance that we consider the Beggar my neighbour game a wrong way of life and living, or that our rulers have taken an unfair advantage in the game to beggar us and now refuse us an opportunity to stand in the game any longer?

On our honest response to this challenge, will depend the merit—or demerit—of any struggle we may decide to make.

National Day Of Protest, Or—"Prayer?"

MONDAY, June 26, has been declared by the President-General of the African National Congress a National Day of Protest against the policy of oppression and injustice of the present Government. Dr. Moroka has made a call to all the non-Europeans—it is indeed a call to all justice-loving people of South Africa—to join in observing this day. If all are equally affected by the Group Areas Bill and the Suppression of Communism Bill, and no doubt they are, and if the injustice is really universally felt, as indeed it should, then this is undoubtedly the most civilised way of demonstrating it. Not only no harm will be done if the Europeans, who do not subscribe to the present policy of the Government, were to give their whole-hearted co-operation in this move, it is, in our humble opinion, their bounden duty to do so. It will be a test of their sincerity towards the cause of justice. We have long felt the need for the observance of such a day by all the oppressed people of South Africa, and, not long ago, we suggested it in these columns. This will be a test of our sense of indignation at the utter disregard shown to our feelings and the grave injustice inflicted on us. It is a step in the right direction, and, if we are true and sincere in our hearts and in our professions, God will surely shower His blessings on us.

Think Before You Leap

But we would say, and we would repeat it over and over again, that we should not take a single hasty step which we may have to regret and to retrace later. Let us think and think hard of all the consequences and

the step we take, and, only after having thoroughly understood them, take the step calmly, coolly and deliberately, no matter what comes in our way. It is the duty of the leaders not to rouse the emotions of the masses by rhetoric. They should not be given false hopes, they should be told the naked truth and then they should be allowed to decide for themselves. If they prefer slavery to freedom you cannot change them overnight. You will gain nothing by attempting to do so. This is going to be a life and death struggle and success will be achieved after arduous labour and immense amount of suffering. We might possibly not live to see the success. But we shall have fulfilled our task worthily by laying down our lives for it. It is not the success but the wisdom, strength and courage to perform the task for the good of posterity that we have to pray for.

Should Depend On Nobody

All those who observe the proposed National day should be made to understand that they are doing it for the freedom of their soul. They may have to run the risk of losing their bread. If they are given any hopes or promises that the material losses they may have to suffer will be made good by anybody, they should be assured that such hopes and promises are false. It is utterly wrong for anyone to make such promises; it is utterly wrong for anyone who takes part in the struggle to expect them. They must not be dependant upon anyone but themselves and their God. If they have faith in themselves and in God help will come to them in abundance, but they may not anticipate any such help. They should not expect or rely upon any such prior conditions. There should be no intimidation of any kind whatsoever. Complete freedom and fearlessness should be assured to all who may join the struggle, as well as those who may not.

Wanted: A Stout Heart, Not Money

Let it be remembered that it is not money that we want, it is not five thousand or fifty thousand pounds that we want. It is five thousand or fifty thousand men of valour, men of stout hearts, that we want, who will not run away at the sight of bayonets or machine-guns, who will, without raising a single finger of scorn even at their worst enemy, march forward towards them with their chests wide open, and in the name of God, quietly lay down their lives at the Altar of Freedom. It will be glorious sight for the Gods to sse. And we shall have proved worthy followers of our beloved Master, who, in this very land, which we claim to be ours by birth and by adoption, first taught us to use the weapon of Satyagraha. Let those who wish to repatriate us then repatriate our bones or use them to fertilise and enrich still further the land for the prosperity of which our forefathers gave their blood and tears.

We sincerely pray for the success of the proposed National Day of Protest—we would rather call it "Day of Prayer," for it will be our prayer on that day for strength, courage and wisdom to carry on a crusade for the oppressed people. We would suggest that on that day we should discipline ourselves to observe a fast from sunrise to sunset. Needless to say that on that day at least alcohol in any shape or, form should be religiously avoided and the day should be treated not as a holiday but as a *holy* day, the sanctity of which should not be besmirched by any indecent word or deed.

NOTES

No Round Table Conference

ALL hopes of a round table conference between the Union and India and Pakistan, on the South African Indian question, are shattered to pieces. It was in fact a foregone conclusion since the Union Government were persistent in passing the Group Areas Bill at any cost. 'Cape Times' in an editorial which is reproduced elsewhere in this issue has very correctly analysed the position. India's complaint about the treatment of Indians in South Africa will naturally once again form one of the important items on the agenda of the United Nations. But apparently the Government care very little about world opinion on a matter which they claim to be one of domestic concern. What the result of all this will be, the future alone can tell.

General Smuts Supports Mass Repatriation Of Indians

In his recently sent dispatch to New Delhi, the 'Hindustan Times' correspondent says that General Smuts told him that he was now inclined to the view point that mass repatriation was the best solution. There seemed to be no other way out, especially in view of the continued demand by the Indian community for equal rights with Europeans which, General Smuts said, could not be tolerated. General Smuts described the whole question as a hopeless human problem......He thought that there should be a fair and generous basis worked out for compensation......General Smuts complained that the Indian community in the Union did not look upon South Africa as its home except for residence, trade and commerce. When reminded that a large majority of the Indian population had been born in the Union and considered themselves as South Africans, he stated that even they still looked towards India......"

General Smuts's Health

General Smuts's health is causing deep anxiety. It took a bad turn again and whilst these lines are being written it was reported to be critical. On Wednesday night General Smuts gave up his role of Leader of the Opposition and Mr. J. G. N. Strauss has been appointed as U.P. Parliamentary Leader. In a statement to the United Party, General Smuts said that the Party had its clear duty to the country, and that was to maintain unity within its ranks so that it could fight and oppose the Nationalist Party in its efforts to undermine "our democratic institution." The country looked to the United Party to succour it from the dangers of the present regime.

United Party's Pledge

The United Party caucus in a message to General Smuts says:—"They place on record their resolve to be worthy of the high example of single-minded devotion to South Africa, and to duty, which he has set during a life time of public service, and their determination to carry on his life work of building a great united South Africa.

Maintenance Or Extinction ?

During the third reading debate on the Group Areas Bill, the Prime Minister, Dr. D F. Malan, is reported to have said, the one great thing that remained was the maintenance of the White race and of White civilisation. In our humble opinion the policy pursued by the Nationalist Government is fast heading on towards, not the maintenance, but the extinction of the White race and of White civilisation.

A Sign Of The Time

It is reported from Capetown that armed police on Tuesday night prevented a threatened "March on Parliament" by protestors against the Supression of Communism Bill. Demonstrators in their hundreds came from a meeting in the Old Drill Hall, organised in protest against the Bill by the Democratic Action Committee. Speakers at the meeting included Mrs. V. M. L. Ballinger and Senator Edgar Brookes. The chairman of the meeting, Mr. Leslie Ruben, had announced that the march had been abandoned. Nevertheless, many people, after the meeting, gathered up the placards which had been left in the entrance porch for the proposed march and then staged an unofficial march down Darling Street and into Parliament Street. The marchers chanted "We want Freedom" but, it is reported, they were orderly, On reaching the Houses of Parliament the demonstrators halted, and continuing their refrain, stood in front of the gates. The police made a baton charge and scattered the crowd in about three minutes, but not before they had injured a number of demonstrators. Among the injured were men, women and children. Regrettable as the incident is, it is a sign of the time.

Nazism Imported From Germany

At a largely attended meeting in Kingsway Hall, London "to consider the human crisis in Africa." Mr. Kingsley Martin' editor of the 'New Statesman and Nation,' said that what was happening in the Union today was simply Nazism transferred from Germany to South Africa.

Sets Of Indian Art Pictures

By Celebrated Indian Artists

Price 8/- Including postage.

To be had from:

'INDIAN OPINION,'

P/Bag, Phoenix, Natal

GROUP AREAS BILL PASSED IN ASSEMBLY

THE Group Areas Bill passed its final stage in the House of Assembly on Tuesday night by 73 votes to 58, after a hot debate which was ended by the guillotine. During the third reading debate two important statements were made—one by Mr. J. G. N. Strauss, Acting Leader of the Opposition, and another by the Prime Minister, Dr. D. F. Malan.

The Acting Leader of the Opposition, Mr. Strauss, moved the following amendment:

That this House, in view of (a) general acceptance in South Africa of the principle of residential and social separation; and

(b) Absence of any public inquiry at which interested parties have been enabled to make representations, declines to pass the Third Reading until a commission, presided over by a Judge of the Supreme Court, has inquired into and reported upon the subject thereof, including:

(1) The necessity or otherwise of such legislation, and the practicability of giving effect thereto:

(2) The financial implications involved, with due regard to the extent to which it may be necessary to interfere with vested rights and how best those who have been deprived of such rights may be compensated; and

(3) Provision of alternative accommodation for persons deprived of their existing residential accommodation.

Mr. Strauss said that the position of the United Party was perfectly clear.

"We favour the traditional policy of having social and residential separation. If by voluntary means that can be done we are prepared to do it," he said.

"Our record is written into the legislation of this country. We did so by compulsory means (in Natal) only after following the wise and statesmanlike course of having a fair and full inquiry."

The Opposition agreed with the Government that the ultimate solution of the Indian question was repatriation. Now it seemed that any hope of that had been dashed even before a round-table on it had taken place. If there had been proper study of the matter this desirable solution might not have been jeopardised.

That this was an ill digested and half-baked piece of legislation was proved by the committee stage where more than 60 amendments were moved on the 39 clauses of the Bill. There were 21 major amendments, and 16 of these were based on points raised by the Opposition.

It had been the Opposition which had struck a blow for land owners in insisting that the Bill should not go contrary to the Native Trust and Land Act, in allowing Native group areas to be established without provision for compensation to land owners. And the Minister (Dr. Donges) had at first resisted this proposal.

But for the vigilance of the United Party, also, much greater losses would have been suffered as a result of this Bill by innocent parties throughout the country.

However, the dictatorial powers of the Minister remained untouched, and in all its major aspects the Bill still remained a pernicious measure.

Dr. Colin Steyn

Dr. Colin Steyn U.P., Bloemfontein City) seconded the amendment.

He said that the Government might think they had scored a great victory. That was a mistake. There could be no victory in scoring debating points on legislation of this kind. Neither was there any victory for the White race in the one-sided and autocratic enactment of legislation of this kind.

Like some of the other legislation the Government had introduced this Bill was creating racial hostility in the Union. It had been introduced at a time when, in view of the international situation, co-operation was essential.

Would the Government deny that the autocratic one sided way in which this Bill had been introduced, had caused bad feeling and that the relationship between the races was deteriorating? A small White population could not afford that.

Instead of giving the Natives "group areas" the Government should have given them houses. That would have created much better feeling.

Blood Bath

The Minister of Lands (Mr. J. G. Strydom) said it was only by following the path laid down by this legislation, and by the policy of the Nationalist Party, a policy of allowing people to ocoupy their own areas and to develop in their own way, that South Africa could be saved from a blood bath.

In mixed areas today, European and non-European children played together and grew up together. It was impossible for European children who grew up under such circumstances to maintain their feeling of Colour.

A White community which lost its Colour feeling could not prevent the bastardisation of its race. The only thing which could prevent the bastardisation of the White race was Apartheid.

In replying to the debate, the Minister of the Interior, Dr. Donges, said that the Opposition had been on the defensive throughout. They had retreated from their original position. Ultimately they had come forward with the brand new idea that they were in favour of voluntary segregation, made compulsory if necessary.

Dr. D. F. Malan

The Prime Minister Dr. Malan intervening during the third reading debate on the Bill accused the Opposition of being inconsistent and of not knowing their own mind. He took no notice of world opinion being against South Africa if the Bill was passed and went on to say:

"If you want to do the popular thing so far as the two European races in South Africa are concerned, then you must tackle this problem on the basis of Apartheid.

"I am not in support of any co-operation which would have the result of producing a watered-down measure that would leave the main problems unsolved, and leave us in the same position as we have been hitherto.

"If there is no common ground then there will only be a greater division than before. The possibility of finding that common ground was never so great as it was when the present Government came into power."

The one great thing that remained was the maintenance of the White race and of White civilisation.

SOUTH AFRICAN PRESS OPINION

'The Star' (Johannesburg) dated June 8, under the caption Trifling With Dynamite writes:

AS the Group Areas Bill moves towards the Statute Book, it becomes more and more apparent that the whole Government have blundered badly in refusing the request for a judicial commission, or even a select committee, to scrutinise its provisions. This Bill seeks deliberately to disturb so many established economic relationships that every line of it should have been submitted to the most careful and unbiased examination before it was flung into the hurly-burly of parliamentary debate.

A responsible organisation like the South African Federated Chamber of Industries has placed on record the conviction that unless the Bill is suitably modified it will "create an economic disturbance in the industrial sphere to an extent which it is difficult to foresee." The Association of Chambers of Commerce in South Africa has written to Dr. Donges in the same strain. Both organisations have asked for a postponement of the Bill until a full inquiry can be held into its possible economic effects.

Dr. Donges himself professes to be undismayed. He maintains that the Bill would not endanger the property market, for the reason that only 20 to 30 per cent, of properties would be affected. That may be true of the direct repercussions, and it is bad enough in all conscience. Will Dr. Donges, however, guarantee to isolate the remaining 70 to 80 per cent. —and that includes for the most part European-owned properties—from the shocks the Bill has in store for them? It must be obvious to everyone but the most purblind partisans that for the sake of a political theory, itself nebulous, the Government are light-heartedly trifling with economic dynamite.

In a previous article on June 7, the same paper writes:

By introducing the Group Areas Bill at this stage and pushing it through Parliament with all its discriminatory provisions, the Union Government have not only forfeited the possibility of co-operation with India, but they have also laid the Union open to the imputation of bad faith. That argument will doubtless be exploited to the utmost when the Indian dispute again comes on the agenda of the United Nations. The Government, by their inordinate haste, have put the Union in the wrong and

weakened still further its international position.

Can't Quarrel With India

'The Star' (Johannesburg) on June 9 writes: "......it is exceedingly difficult to quarrel with the Indian Government's interpretation of the Group Areas Bill (of which they will make the most if the matter should now revert to the United Nations whence it came.) To claim, as the Union Government do, that the Bill's regulations will be "equally applicable to to other communities" in South Africa, and that it will even "remove discrimination" previously operating against the Indians, is the sheerest verbal jugglery. In its economic aspects the Bill will clearly discriminate against the Indians, and is likely to do so very severely; for if it is applied as is apparently intended, it will seek to remove them from the normal business life of the country into a vacuum where they can hardly hope to servive. The Indian Government's inference that the round table conference would have been confined, despite the agreed formula, to mass repatriation, and that the Group Areas Bill would be used as a lever to force this "solution" on the South African Indians and on the Indian Government and Pakistan, is not an unnatural one.

Yet Dr. Donges must have been aware of this when with his customary blandness he apparently assured the Indian delegations that the Bill would remove and not increase discrimination. He must have known that once they became acquainted with the details of the actual Bill they would react violently. The whole thing seems absolutely pointless. It it was intended to manoeuvre the Indian Government into a position where they could be accused of breaking off the negotiations, it was cheap and silly. If, on the other hand, the Union Government sincerely believe that the Group Areas Bill is not a discrimintory measure, they would be well advised to read it again—and then amend it.

Bungling Tactics

In the issue of June 9, 'Cape Times' writes under the above caption:

The decision of the Indian Government to take no part in the round-table conference with the Union Government and Pakistan is one of the inevitable and regrettable results of the Nationalist Government's maladroit handling of this country's highly charged racial problem It is clear from the tone of the correspondence between the two Governments that the relation betewen the two countries will once more be thrown back into the old unhappy atmosphere of recrimination which it was widely believed was a thing of the past. It is difficult to believe that this unfortunate revival of a distasteful phase in the relations of the two countries could not have been avoided by a little less haste and a little more understanding and statesmanship by the Union Government.

Whether Dr. Donges did in fact explain this legslation to the delegation which attended the informal talks in Cape Town in February, whether the treatment of the South African Indians is a domestic matter, and whether the Group Areas Bill will apply no more segregation to the Indians than to any other sections of the Union's population are all points that do not affect the main issue. It is possible that Dr Donges did make some remarks about the purpose of this legislation which he may have thought adequately conveyed its intentions and scope. It is also common cause in this country that the Indian question is a domestic matter. On that point there was the fullest agreement between it and the then Opposition. But the Indian Government rested its protest not on the domestic aspects of the matter but on the expediency of the policy which the Union Government is pursuing in view of the anticipated round table conference. The fact that the Group Areas Bill will apply equally to all sections of the Unions population and therefore will impose no specific segregation against the Indians sounds somewhat specious in view of the fact that the Indians are the only section that has been subjected so far to social and economic segregation and are the only section that are voiceless in the Union Parliament.

That consideration alone should have impelled the Union Government to lean backwards in its anxiety to give no appearance of acting harshly towards the Indian community. In standing so strongly on the domestic aspect of the matter, it seould first have consolidated its base at home before exposing its flanks to attack abroad by seeking the widest possible domestic support and agreement for this Bill before introducing it. It should have given the fullest opportunity for discussion beforehand of a measure that will impose a rigid social pattern on the country. The very fact that the Minister has been forced to submit an inordinate number of amendments to his own measure shows how ill-considered and hasty this legislation is. And Parliament will not even have full opportunity of discussing these. There is little that can be said in defence of such amateurish and bungling tactics.

Still Half-Baked

In the same issue appears also the following interesting article under the above caption:

Dr. Donges yesterday demonstrated again that the Group Areas Bill is a piece of half-baked legislation which should be withdrawn as quickly as possible and its subject investigated by an authoritative commission. On Wednesday evening Dr. Donges implacably refused to accept an Opposition amendment limiting the Minister's right to declare Native group areas in the country districts. Yesterday the Minister came forward with an amendment, which he said he had framed overnight in consultation with the Minister of Native Affairs, that had almost exactly the same effect as the Opposition amendment he had so implacably rejected the night before. Earlier on the day before he had complained that if he refused amendments he was told he was obstinate; if he accepted them he was told his legislation was half-baked. He was of course quite right.

He is normally obstinate in rejecting amendments coming from the Opposition; occasionally, when it has been demonstrated to him beyond even the possibility of his doubt by commerce or industry or some other non-political interest which he dare not openly flout that something is really quite impossible, he will graciously agree to accept their improvement. The obstinacy is deplorable. The acceptance of a whole series of amendments to this Bill in a short time suggests irresistibly that if the Bill were subjected to a careful investigation, such as cannot be made in two or three weeks, many other clauses will be found to require amendment. Nobody in his senses could think that complicated and far-reaching legislation rushed through the House at this break-neck speed, with amendments accepted and rejected at the whim of the Ministers, can possibly be good legislation. It must be half-baked. And the Minister's complete change of front on rural areas mercilessly demonstrates the truth of that *a priori* argument.

But that is not the whole wicked story. The amendment produced yesterday by the Minister was calculated to protect and to set at rest the fears of European farmers. But when Mr. Bloomberg and others pleaded for half a day that some protection be given to urban mortgage holders and to Coloured property-owners or prospective property owners in need of loans, he was implacable about inserting a provision that alternative housing be provided for Coloured persons displaced. He was implacable, in fact, to every request for consideration towards the non-Europeans who will have no representation whatever on the Land Tenure Advisory Board; but he agreed to allay the fears of the platteland. The Bill does not, the Government claims, discriminate against anybody; it applies to all. If the Bill is half-baked, the Minister's sophistries are in the grand tradition of official hypocrisy.

STATEMENT BY DR. MOROKA

THE following staement was issued by Dr. J. S. Moroha, President-General, African National Congress:—

On the 14th May, 1950, representatives of National Organisations came together in a historic conference to discuss the Unlawful Organisations Bill, (now called the Suppression of Communism Bill) a Government measure which, having regard to the present distribution of political rights in this country, is by far the most sinister piece of legislation that has yet been produced by any Union Government; for it seeks to destroy not only freedom of organisation, freedom of speech, freedom of assembly and the freedom of the press, but is also intended to deprive the voiceless and oppressed millions in this land of their right to fight against oppression and exploitation.

The National Organisations represented at the Conference decided to mobilise all sections of the South African people for a mass opposition to this unwarranted and highly undemocratic Bill, and appealed to the whole country to rally to the defence of freedom and democracy which are in grave danger of total extinction in South Africa.

The National Executive of the African National Congress met on the 21st May, 1950, and after considering the implications of the Bill against the background of the diminishing right of the African people in this, their Mother-

land, it decided that if ever there was a Bill which removed all hope of a better future for a struggling under-privileged people, that Bill was now before Parliament, and therefore if ever there was a time when the African people were required to put their eight million force behind the principles of democracy, in alliance with other freedom-loving members of the South African community, that time had come. The African National and local organisations are required, by the clear implications of the Unlawful Organisations Bill, (now called the Suppression of Communism Bill) to fight against the Pass Laws, against the Urban Areas Act, the Group Areas Bill, the Riotous Assemblies Act, lack of housing accomodation, and of franchise rights, of educational facilities against every other disability which has been and is the lot of the ruled in this country.

Upon the authority given to me by my Executive, and after consultation with other National leaders, I declare Monday, the 26th June, 1950, a National day of Protest, and call upon the African people in their united millions to observe it as such by refraining from going to work on that day, and I appeal to all other South Africans of all races, and in prrticular, to fellow non-Europeans, to respond to the call of their leaders for the observance of this unique day in the history of South Africa.

Let us all stand firm together for: Freedom not serfdom ! Freedom not might !

The following was issued signed by Dr. G. M. Naicker President S.A.I.C., S. M. Rahim President A.P.O., I. Horvitch Chairman Communist Party of S.A.:

We, on behalf of our Organisations, pledge our whole-hearted active support to this call made by the President-General of the African National Congress to observe Monday, 26th June, 1950 as a National Day of Protest against the tyranny and oppression of the Nationalist Government, and for the immediate defeate of the Fascist Unlawful Organisations (alias Suppression of Communism) and the Group Areas Bills.

We want the white working class and the voters of South Africa to remember that their liberties and privileges are being attacked and will be destroyed by these Bills. We therefore call upon them to join the struggle for the defeat of these tyrannical measure and for the extension of democracy to all.

This struggle will require determination, courage and sacrifice which must and will come from all of us.

N.I.C.'s Statement

A statement issued by the Natal Indian Congress says that the Indian people must make their stand clear on the call made by Dr. J. S. Moroka. The Indian people must regard this day as a day when they will, together with the Coloured people and European democrats, demonstrate their solidarity with the African people in the great struggle against common oppression. The National Day of Protest is a day on which all the justice-loving people of the Union will demonstrate their opposition to oppression and injustice. This opposition is not directed against Europeans; it is directed against the evil forces which seek to destroy all those things we love in South Africa.

On this day we must pray in our homes and places of worship and under no circumstances must there be any violence. All those who love democracy in the Union must follow the path of non-violence even if they are provoked.

"It should be made clear to the entire country that June 26 will be observed with dignity and restraint. The organisers of the National Day of Protest want the people to use a most civilised way of protest, a form of protest not based on hatred but based on love and the brotherhood of man. It is the only way open to an oppressed people who are denied a voice in the government of the country to lodge, effectively, their opposition to measures which seek to take away their existing rights and to impose a totalitarian regime on the whole country.

"Viewed in this correct light, not a single South African, not even the Nationalists themselves can object to this non-violent dignified national protest."

MONDAY JUNE 26

DECLARED NATIONAL DA. OF PROTEST FOR NON-EUROPEANS

Meetings were held all over the Union last week-end in support of the call made by Dr. Moroka.

In Johannesburg the Communist Party, the South African Indian Congress and the African Peoples' Organisation pledged their support to the call. They asked the White working class and voter to remember that their liberties and privileges are being attacked and will be destroyed by the suppression of Communism Bill and the Group Areas Bill.

In Maritzburg Mr. C. Swales, of the African Peoples' Organisation said Dr. Malan must know that nothing could stop the movement of liberty.

It was the first joint meeting under the auspices of the Maritzburg branches of the African National Congress, Natal Indian Congress, African Peoples' Organisation and the Communist Party.

Mr. Selby Msimang, of the African National Congress, said that in spite of racial differences the new laws of South Africa were making all Europeans one. Thus it was time for all non Europeans to unite. A combined effort of the three races could stop all industry in South Africa.

The resolution supporting the observance of a national day of protest states: "This meeting calls on every African, Indian and Coloured man, woman, boy and girl to enter wholeheartedly into the struggle and to observe the day of mourning."

At Newcastle the main speaker at a joint meeting of all non-Europeans was Dr. G. M. Naicker, President of the S. A. Indian Congress.

An African National Congress speaker proposed that the people refrain from going to work on June 26 and stay at home to mourn and pray instead.

In Capetown the meeting was attended by about 500 Muslims. The meeting repudiated the action of a few misguided Muslims who went as representing the Malay community" and requested the division of the Muslim population according to racial denomination. Such discrimination was totally in conflict with the teachings of the Holy Koran.

In East London Mr. Moses Kotane, general secretary of the Communist Party said at a mass meeting: "If you believe you were created in the image of God, you cannot believe that you must be suppressed by the White man." He said that Europeans did not hate the Natives. But they did not want the Natives to become their equals. You can nurse their children, cook their food, sit with them in their motor cars—they do not mind. But you cannot rise above what you are," he added. True the Suppression of Communism Bill was directed against the Natives.

It is your duty to go and tell those who are not here this afternoon that the future of these little children who run about among you depend on them. What do we want for our children? We want more schools, better locations, better living conditions, a say in the government of our country—This is what Communism stands for.

In Ladysmith Mr. M. B. Yengwa, secretary of the Natal Branch of the African National Youth Congress League told a public gathering at the Athlone Theatre, Ladysmith: "Dr. Donges says that Indians must be repatriated but I as the spokesman of the African people want to say that Indians are welcome in South Africa." The meeting was presided over by Dr. A. H. Sader and was also addressed by Mr. A. Smith of the A.P.O.

Dr. G. M. Naicker said that under the cloak of fighting Communism the Nationalists were out to destroy all organisations opposed to the policy of apartheid.

"The various Bills of the Nationalists including the Group Areas Bill and the Suppression of Communism Bill are part of a scheme to set up a dictatorship in the Union," declared Mr. A. I. Meer, Joint Secretary of the South African Indian Congress at the Tongaat meeting, presided over by Mr. G. Hurbans. Mr. Meer added that if these measures become law there would be no freedom left in the country for anybody. Even the law courts would be by-passed.

Pretoria Indians' Protest

The following resolution was carried unanimously at a mass meeting held by the Transvaal Indian Congress (Pretoria Branch) on Sunday, June 4:

"This mass meeting of the Pretoria Indians, held under the auspices of the Transvaal Indian Congress (Pretoria Branch) is of the opinion that the Group Areas Bill is designed to fulfil the declared policy of the Union Government to expatriate all South African Indians by robbing them

of all their means of livelihood and properties and forcing them to live in Ghettoes as Serfs, and t rims at the racial, ethnic, religious and cultural divisions of the South African people into hateful caste systems, ultimately resulting in oppression starvation and suffering of all.

Therefore this meeting (a) strongly protests against the Group Areas Bill and calls upon the Union Government to immediately withdraw the Bill. (b) Solemly pledges to resist by all the means at our disposal this obnoxious Bill. (c) Urges upon the Governments of India and Pakistan in the hour of our peril to take all necessary steps forthwith to enforce such actions which would help in calling a halt to the racial policy of the Union Government.

Port Elizabeth Indians' Protest

The following is an extract of a resolution passed at a recently held meeting of Port Elizabeth and Uitenhage Property Owners' and Traders' Association:

Replying to a question by Mr. A. Bloomberg (U.P.) in the House on May 31, 1950, Dr. Donges said that during the period 1946-1950 Indians in the Cape Province acquired property to the value of £1,513,178, and, during the same period, sold to non-Asiatics property valued at only £23,000.

This statement is at variance with facts and is entirely misleading. In the case of Port Elizabeth alone we are in a position to prove that in one single transaction a block of property owned by an Indian and valued at £115,000 was sold to a European Company in June, 1949. In addition, within the last ten years property valued at several thousands of pounds was aleinated by Indians to Europeans in Port Elizabeth.

Further more, in Port Elizabeth alone several properties in what is now known as the areas of Main Street, Russell Road, Moffat Street, Mill Park, North End etc., were once owned and occupied by non-Europeans and some of these areas still bear testimony to this fact.

As a result of the Capetown Agreement, which specifically provided for the uplift of the Indian community to Western standard of life and called upon them to regard South Africa, and not India, as their permanent home and to aid in the building up of South Africa. No capital of any consequence was sent out of the country and Indians, along with other imported groups to South Africa contributed, commensurate with their means, towards the material progress of South Africa.

Having regard to the smallness of our population and their limited resources, we are emphatic in our opinion that the Group Areas Bill is a retrogressive and unwarranted piece of legislation, which cannot fail to have a detrimental effect upon South Africa in addition to producing fruits of more discord and discontent amongst its people.

BISHOP OF JOHANNESBURG ON COMMUNISM

SPEAKING at Evensong in St. Peter's Brakpan, last Sunday night, the Bishop of Johannesburg, the Rt. Rev. Ambrose Reeves said, "as Christians, we cannot fail to be disquieted by the fact that the Bill of Suppresion of Communism takes the punishment of Communists outside the normal processes of law and puts it into the hands of political authority without allowing any redress in the courts."

"For centuries now," he added, "it has been demonstrated that the only guarantee of freedom is free access to the courts by all citizens, whatever their offence.

"Certainly it is the function of political power to preserve the vitality of a nation. But it is erroneous for political leaders to conclude that their power is either uncontrolled or unlimited.

"On the contrary, political power must always be subordinated to the demands of justice, and that only can be secured if the punishment of offenders is in the hands of a judiciary which is not itself in the hands of political power.

"Even if those responsible for this Bill will not listen, it remains our solemn duty to warn them that, while for a time such legislation may appear to be successful, in the long run the effects of it will be very different from that which they expect.

"It must be obvious that Communism cannot be banished by an Act of Parliament. Even if Parliamentary action succeeds in driving Communism underground, such action may only strengthen it in the long run. We may also be sure that it will provide defenders of Communism with fresh and powerful arguments"

The bishop said the best way in which the State could combat Communism was by striving to promote justice in society. In that task it was the duty of every Christian constantly and intelligently to support the endeavours of the State.

There could be no compromise between Christianity and Communism. Christianity could never come to terms with contemporary Communism, because Communism was both materialistic and atheistic.

"Communism contains a weird mixture of truth and falsehood. But its falsehood so outweighs its truth that even the truth that is in it is distorted," added Dr. Reeves.

"Let us see quite clearly that its falseness is spiritual and not social; its very soul is false and terrible; it contains a demonical element which believes good may come through evil, light through darkness, freedom though tyranny.

Christians as such are bound to oppose Communism, because Communism, is a religion—regarding itself as the only true religion.

"More than that it is determined to establish itself by force and compulsion without the slightest regard for human freedom.

Henry Miller Memorial Fund

The Principal, Sastri College, acknowledges with thanks the receipt of the following donation to the Henry Miller Memorial Fund: Already Acknowledged, £108 18s. 6d., Angath Ramgulam, £1 1s, Total £109 19s. 6d.

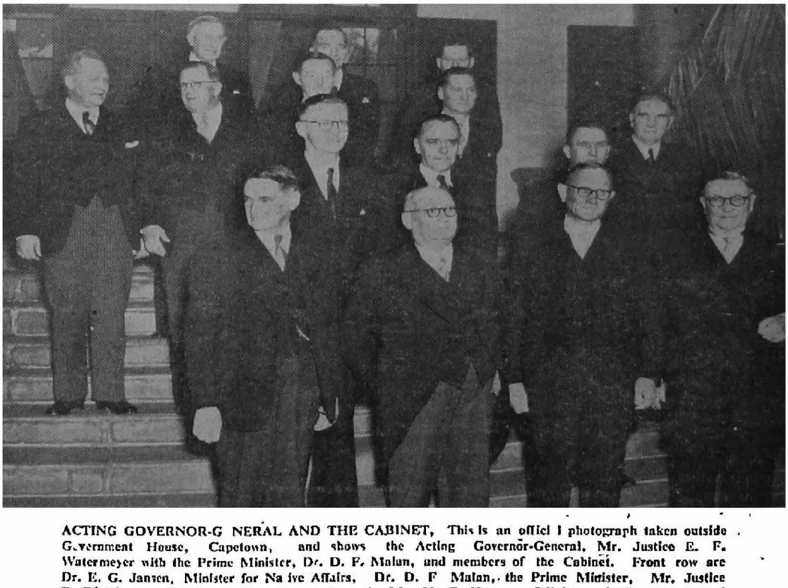

ACTING GOVERNOR-GENERAL AND THE CABINET, This is an official photograph taken outside Government House, Capetown, and shows the Acting Governor-General, Mr. Justice E. F. Watermeyer with the Prime Minister, Dr. D. F. Malan, and members of the Cabinet. Front row are Dr. E. G. Jansen, Minister for Native Affairs, Dr. D. F. Malan, the Prime Minister, Mr. Justice F. E. Watermeyer, the Acting Governor-General, Mr. N. C. Havenga, Minister of Finance. Second row: Mr. C. R. Swart, Minister for Justice, Mr. Eric Louw, Minister for Economics, Mr. J. G. Strydom, Minister for Lands, Mr. S. P. le Roux, Minister for Agriculture, Mr. F. C. Erasmus, Minister for Defence, Dr. T. E. Donges, Minister for the Interior and Dr. A. J. Stals, Minister for Health and Education.

SOCIALIST SUPPORT TO INDO-PAKISTAN AGREEMENT

[In a lengthy statement to the Press Shri Jaiprakash Narayan reviews the history of the Indian politics which led to the partition of the country and states the position of the Socialist Party in regard to the difficult problem of migrations and communal troubles, and gives his reasons for supporting the recent Nehru-Liaquat Agreement. We reproduce it belo v for the benefit of our readers.

—Ed. 'Harijan.']

Partition And Its Problems

"THE principle and the practice (which) combined to partition the country...solved nothing. While the two-nation theory brought into being two separate States, the two separte 'nations' still faced each other on both sides of the border. The prime question then was: "Would these 'separate nations' live together in amity and be welded into a common nationality?

"The question was the same that had faced undivided India; and if the answer is found to be affirmative, Partition and all the attendant bitterness and hostility had been unnecessary; the two nations might as well have lived together in undivided India.

Solutions

"'What is the solution of this awful problem?' was the anguished question that millions asked. In the opinion of the Socialist Party there are only two solutions of this problem and no third.

'One solution is to accept the full implications of the two-nation theory. That would mean the expulsion of all Hindus from Pakistan and of all Muslims from India. I understand that the exchange of Hindus and Muslims from East and West Bengal was the solution suggested by Dr. Shyamaprasad Mookerjee.

Some others too have made the same suggestion. But it is not realized that such an exchange of population can never stop with East and West Bengal. The logic of the situation would drive us to its inexorable end.

"This solution is wholly repugnant to me, as it must be to all who believe in the principles of human civilisation. To be forced to accept the principle that human beings could not live together because their religions were diffeaent, was to go back to the Dark Ages and to deny everything that one had stood for.

"The practical aspects of this solution are no less repugnant. People cannot be forced out of their homes except by force. Application of force on such a mass scale cannot but brutalise the whole people and reduce life in this country to the 'brutest' level.

"Further, such gigantic migrations must disorganise the country's economy and put a strain on the State that must prove unbearable. Again, exchange of a crore of Hindus for four crores of Muslims must start the train of a new conflict, because Pakistan would feel justified to demand new territory to settle the excess population. The remedy would thus have created a new disease.

"The acceptance of this solution would also mean the victory of Hindu communalism and the ascendancy of the Hindu *rashtra* mentality. That would inevitably stimulate separatism further; and then the separatist mentality might not be restricted to religious communities, but might spread to racial, linguistic and even caste groups. That would be the end of India.

"Thus considered from every point of view, the idea of exchange of populations must be given up.

Both States To Be Secular

"That leaves only one possible solution, namely, that both India and Pakistan be secular States and the minorities in both have full security and equal citizenship.

"It was in the light of this basic analysis that the Socialist Party Executive had enuciated at Rewa its policy in regard to East Bengal situation. Since it still remains our basic policy, let me bring out the main points. The main points were three:

"First, India must hold fast to its secular character, and no matter what happened in Pakistan must give full protection and security to its Muslim citizens and guarantee them equal rights of citizenship.

Second, India should, by friendly approaches to Pakistan, try to perouade that country to join hands to guarantee in words and deeds full protection and opportunity for development to all minorities. The Executive went on further to say that "in this connection the Prime Minister's suggestion for a joint inquiry commission and a joint tour with Mr. Liaquat Ali Khan was a commendable beginning. That suggestion bore no fruit. But further attempts should be made and the idea of a joint tour and inquiry should be expanded to wider joint actions"

"The last point provided for a way out in case of a possible failure of these efforts. To quote the Executive again, "if the earnest attempts of our Government do not succeed and the people and the Government of Pakistan persist in their present policy, India must finally, and sooner than later, act on her own and take every measure to protect the minorities and human rights in Pakistan."

"I still stand four square by this policy and hold that there is no alternative.

Peace And War

"While it is true that I had suggested what is known in international law as 'measure short of war,' it is not right to overlook the qualifying conditions and fasten attention only on the final step. Let me remind the reader of the conditions I had set forth. First, I had emphasised that there must be peace and order in India and our Muslim citizens must live without fear and in enjoyment of equal rights with Hindus. As far as I had said in a later statement, we cannot rush to protect minorities and human rights elsewhere when we fail to do so at home. Second, I had insisted at Nagpur that though Nehru's friendly approaches had proved infructuous fresh attempts should be made to reach a peaceful solution.

"It was only in the event of all peaceful efforts failing and when we had succeeded in keeping peace at home and doing justice to our minorities, that I had suggested what was described as armed intervention.

As it turned out, Pandit Nehru's hope was justified, and a peaceful settlement was arrived at. To oppose that settlement or to sabotage it is to play with fire, for as Pandit Nehru has said the alternative is war. War is a frightful affair and no sane person would rush into it when other avenues of settlement are open. Nor would war necessarily save the Hindus of East Bengal nor help in the rehabilitation of the refugees.

"There is a great deal of talk about the honesty of purpose of Pakistan. 'Will they implement the agreement?' we are asked on all sides. It occurs to no one to ask if WE will implement it. Judging from the temper of the people of West Bengal and the attitude of its Press, one may well ask that question.

"Let us remember that if we implemented the agreement and Pakistan did not, a solution—though a tragic solution—would yet be available. But if we both failed to do the job, no solution could ever be found. A war wrought in a communal climate on both sides would only result in mutual destruction. It would be quite a different affair, however, if an India which had upheld the principles of civilisation and respected human rights, used force for the enforcement of those very rights and principles. The result of such force cannot but be the defeat of the forces of evil and reaction.

"As a Socialist, I have never been an enemy of communalism. I was a bitter opponent of the League and its two nation theory and of Partition. I was also, and am an opponent of Hindu, Sikh and all other communalism.

Gandhiji's Position

"Let me remind my critics of what Gandhiji had once said at the time of the Punjab riots. When the gigantic forced migrations began, Gandhiji firmly set his face against them. He declared solemnly that he would

"GOLD MEDAL" QUALITY

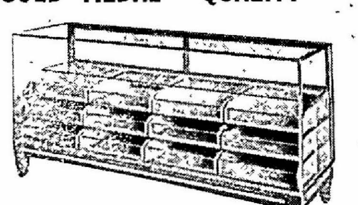

High-Class
Display Counters
and Showcases,
Refrigerator Counters,
Wall Units, Display Fittings, Fish Fryers Etc.

NEW ILLUSTRATERD CATALOGUES ON APPLICAT ON

ASSOCIATED SHOPFITTERS LTD.

Incorporating Excelsior Shopfitters, Ltd., S.A. Shopfitters, Ltd.
Manufacturers of High Class Display Cases
Awarded Gold Medal, Rand Easter Show,
104 MARSHALL ST. (facing Escom House) Johannesburg.
Phone 33-4211/2 P.O. Box 6501.

never accept the migrations as final and would never bow his head before the principle that human beings could not live together just because they professed different faiths. He said that conditions must be created in India so that every Muslim who had fled with his life might return to his home and live in peace and with honour. And he said further that in Pakistan similar conditions must be created so that every Hindu and Sikh could go back to live with honour and happiness.

"And then he made a most startling statement. He said that if we succeeded in creating such conditions in India, and Pakistan failed, he would be prepared to fight with Pakistan on that issue. Let it be remembered that it was in trying to create those conditions in India that the Nation's Father was martyred.

"My proposal was no different in principle from what Gandhiji had said. There is no doubt, of course, that the Mahatma was sure that if he succeeded in creating the conditions for which he was working, the moral force of his success would have conquered Pakistan and the 'fight' of which he talked would have been unnecessary. Lesser man like me might nurse the same hope.

"At any event, let it be remembered that there was no room for *force majeure* in my proposal if we failed to create the conditions for the Muslims in India which we were demanding for the Hindus of Pakistan. But if we did do that and Pakistan did not, and withal rejected all peaceful methods of settlement, then I did expect all Muslims in India to join hands with other Indians in compelling Pakistan by force to do its duty by its citizens.

Re-union

"Lastly, a few words about *Akhand Bharat.* There is a great deal of talk about the re-union of India and Pakistan in Hindu communal circles. It is tragic, however, that these circles do not realise that by their actions they do everything possible to defeat their purpose. It was communalism, both Muslim and Hindu, that was responsible for the division of the country. Communalism now can only further divide and alienate.

"If the Hindu communalist is dreaming, as he well might, of re-uniting the broken pieces by a war of conquest, he is living in a fool's paradise. Ten crores of Muslims of Pakistan and India could never be forced to become citizens of India by sword.

"Even if the world allowed the battle to be fought and India were victorious, its victory would become its defeat, for it would have a hundred million rebels on its hands, backed by millions outside. It would be a task beyond the powers of any nation to keep a hundred million people under subjugation. And why should India want to subjugate anyone? Did we win our freedom from subjugation only to subjugate others? If I understand my countrymen, their overwhelming answer would be 'no.'

Strange as it may appear, I too dream of a united India. I dream of it because I am a Socialist. I dream of it because I have faith in the toiling peoples of the earth. I dream of it because I dream of an Asian federation and ultimately of a World Government. But a World Government is a far cry from a Hindu imperialism."

IMMIGRATION HARDSHIPS

The Department of Immigration and Asiatic Affairs served an order on a two year-old Indian child, Suchoothanandan Williams, ordering him to leave the Transvaal within 30 days and take up residence in Natal.

The child's mother lives in Johannesburg and has no relatives in Natal to whom the child can go.

The father, who was born in Natal and therefore has no right of domicile in the Transvaal, travelled to Johannesburg "illegally" and married there. He subsequently deserted his wife who has been unable to trace him.

Despite the mother's explanation to the authorities insist the child must be treated as a "prohibited immigrant."

Students from Natal who are studying at the Witwatersrand University are being deprived of the facilities by the withdrawal by the Department of Immigration and Asiatic Affairs of their permits. Two such permits have been withdrawn. One of the students is studying first-year Arts on a bursary granted by the Indian Bursary Committee.

Indians who used to get their Certificates of Identity to proceed to India within an hour after they had made an application it now takes six weeks or more before they get them. Boats to India sail only once in two months and therefore if a person does not get his certificate of identity in time he has to wait a considerably long time

These certificates of Identity were valid all these years for a period of three years. Now they are given only for one year, after which the extension of the period is left to the discretion of the Minister of the Interior.

There are cases where owing to some discrepency in the date of the birth of a child a child has entered the Union with his parents a day or two after he became a major under the Immigration Act. This child is treated differently from all the rest of the children of the same family. The Immigration authorities insist that he dare not leave the Union. If he did he would not be allowed to return. Such a person cannot go even for the purpose of getting married. Nor could a person he or she intends to get married, being a prohibited immigrant, enter the Union. What is such a person to do? He is forced to lead an immoral life.

WANTED TEACHER

To teach Arabic and Urdu at Wentworth Islamia Madressa, Wentworth. Salary £15 per month. Quarters free. Apply to Secretary, 58 Wentworh R., Wentworth.

FOR SALE

GENENAL DEALERS BUSINESS

Here is an opportunity to acquire the well known business of HANSOT TRADING CO. carried on at 15, Mansfield Road, Durban, as a going concern. Can be taken over with or without stocks. For full particulars apply personally at 15, Mansfield Road, Durban.

DO YOU READ INDIA'S MOST HUMOUROUS WEEKLY

SHANKER'S WEEKLY

regularly?

Edited by Shankar Pillai, acknowledged as India's top cartoonist. In its third year of publication.

PLACE YOUR SUBSCRIPTION ORDER NOW.

6 months: 25sh; 1 year: 45sh.
Single Copy: 1sh.

Other interesting magazines:

INDIA DIGEST: India's best reading In Review, Bi-M: 1 year: 10sh.
CARAVAN: India's best Shot Story Magazine, M: 1 year: 15sh.
MARG: India's only magazine of Art, Q: 1 year: 30sh.

One copy of each of the above 4 magazines: 12sh. only.

Send your order along with proper remittance to:

EXCELSIOR SUBSCRIPTION SERVICE
9 Cantonment,
AHMEDABAD-3, INDIA.

SUBSCRIPTION AGENTS TO ALL INDIAN MAGAZINES.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner St.,
Jeppe, Johannesburg.

After the evening bath, a refreshing all-over dusting with fragrant Cuticura Talcum Powder will ensure sound sleep for a happy and contented baby, free from all chafing and irritation.

ABSORBENT AND COOLING

650

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak, Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2/-

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૪૮ મું—અંક ૨૪ | શુક્રવાર તા. ૧૬ જુન, ૧૯૫૦. | છુટક નકલ પેની.૪

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૬ જુન, ૧૯૫૦

રાષ્ટ્રીય વિરોધ દિન કે,—"પ્રાર્થના દિન"

આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રેસીડન્ટ-જનરલ તરફથી સોમવાર જુન તા. ૨૬ મીનો દીવસ, હાલની સરકારના જુલમ અને અન્યાયની સામે રાષ્ટ્રીય વીરોધ દિન તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. સઘળા બીન-યુરોપીયનોને, બલકે સાઉથ આફ્રિકાના સઘળા ન્યાયપ્રિય લોકોને એ દિવસ પાળવામાં સાથ આપવાની ડા. મોરોકાએ હાકલ કરી છે. ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ અને સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ બીલ જો સઘળાને સમાનપણે લાગુ પડતાં હોય, અને પડે છે એ વીષે કશો શક નથી, અને જો તેનાથી થઇ રહેલો અન્યાય સૌને સમાનપણે ખુંચતો હોય, અને ખુંચવો જોઇએ, તો એ દર્શાવવાનો સૌથી સુધરેલો માર્ગ બેશક આજ છે. સરકારની હાલની નીતી પસંદ નહિ કરતા હોય તેવા યુરોપીયનો આ પગલાંમાં પોતાનો હાર્દિક સાથ આપે તેમાં કશું ખોટું નથી એટલું જ નહિ, બલકે, અમારા નમ્ર અભિપ્રાય પ્રમાણે, તેમ કરવાનો તેઓનો ધર્મ છે. ન્યાય પ્રત્યે તેઓની સત્યનિષ્ઠાની એ કસોટી છે. સાઉથ આફ્રિકાના સઘળા પીડાએલા લોકોએ આવો એક દિવસ પાળવાની જરૂર અમને લાંબા સમયથી જણાઇ હતી અને આ પત્રમાં અમે તેની કયારની સુચના કરી ચુકયા છીએ. આપણી લાગણીઓ તરફ બતાવાઇ રહેલી નરી બેપરવાઈ અને આપણાપર ગુજારવામાં આવી રહેલા ઘોર અન્યાય સામે આપણું હૃદય કેટલું કકળી રહ્યું છે તેની આ એક કસોટી છે. આ એક ખરી દિશાએ લેવાયેલું પગલું છે અને આપણા હૃદયમાં અને આપણે જે કરી રહ્યા છીએ તેમાં શુદ્ધતા અને સત્ય હશે તો ઇશ્વર આપણને ખરેખર આપશે.

ઉંડો વિચાર કરો

પરંતુ અમે કહેવા ઇચ્છીએ છીએ, અને ફરી ફરીને કહીશું, કે એવું એક પણ પગલું આપણે નહિ લેવું જોઇએ કે જેનો પાછળથી ખેદ કરવો પડે અથવા પાછું ખેંચી લેવું પડે. જે કંઇ પણ પગલું લઇએ તેના સઘળા પરિણામોનો આપણે વીચાર કરીએ અને ઉંડો વીચાર કરીએ, અને એ સંપુર્ણપણે સમજયા પછી, આપણા માર્ગમાં ભલે ગમે તે વિઘ્ન આવે તેની પરવા કર્યા સીવાય, સંપુર્ણ શાંતીથી, જરાયે ઉશ્કેરાયા વગર, દ્રઢતાથી પગલું ભરીએ.

નેતાઓની ફરજ

નેતાઓની ફરજ છે કે તેઓએ વકતૃત્વથી લોકોની લાગણીઓ ઉશ્કેરવી નહિ જોઇએ; તેઓએ લોકોને ખોટી આશાઓ આપવી નહિ જોઇએ; તેઓની સમક્ષ સત્ય વસ્તુ તેના નગ્ન સ્વરૂપમાં મુકવી જોઇએ અને ત્યાર બાદ તેઓને જાતે નિર્ણય કરવા દેવો જોઇએ. જો તેઓને આઝાદી કરતાં ગુલામી વધારે પ્રિય હોય, તો એક રાતમાં તેઓનું માનસ ફેરવી નહિ શકાય, ફેરવવાનો પ્રયત્ન કરવો નિરર્થક છે. આ લડત જીવન મરણની છે અને અચિંત મહેનત અને પારાવાર દુઃખો સહન કર્યા બાદ સફળતા પ્રાપ્ત થશે. એ સફળતા જોવાને કદાચ આપણે જીવતા પણ નહિ હોઇએ. પરંતુ તેને માટે આપણો જાન કુરબાન કરીને આપણી ફરજ આપણે લાયકપણે બજાવેલી ગણાશે. આપણે જે ઇચ્છવાનું છે, જેને માટે આપણે પ્રાર્થના કરવાની છે, તે સફળતાને માટે નહિ પરંતુ ભાવિ પ્રજાના હિતનું આ કાર્ય કરવાને બુદ્ધિ, શક્તિ અને હીંમતને માટે.

ખોટી આશાઓ સેવો નહિ

સુચવાયેલો રાષ્ટ્ર દિન પાળનારા સૌને સમજાવવામાં આવવું જોઇએ, કે એ તેઓ પોતાના જ આત્માની સ્વતંત્રતાને માટે કરી રહ્યા છે. તેમ કરતાં કદાચ તેઓને રોજી ગુમાવવાનું જોખમ ખેડવું પડે. તેમ થાય તો તેઓને થએલી આર્થીક ખોટ કોઈ ભરી દેશે એવું જો તેઓને સમજાવવામાં આવ્યું હોય તો તેઓને ખાત્રી આપવી જોઇએ કે એવી આશાઓ અને એવાં વચનો ખોટાં છે. એવાં વચનો આપવાં એ તદન ભુલભરેલું છે. લડતમાં ભાગ લેનારાઓએ તેની આશા રાખવી એ પણ તદન ભુલ ભરેલું છે. તેઓએ આધાર કેવળ તેઓના પોતાના આત્મવિશ્વાસ પર અને ઈશ્વરપર રાખવાનો છે. જો તેઓનામાં આત્મ વિશ્વાસ હશે અને ઇશ્વરપર શ્રદ્ધા હશે તો મદદનો વરસાદ વરસશે. પરંતુ તેની આશાપર તેઓ નજ નભે; એવી કોઇ પણ અગાઉથી થએલી શરતોપર તેઓ મદાર નજ બાંધે. વળી કોઇ પણ પ્રકારની ધમકી કે બ્હીક પણ કોઇને ન આપી શકાય. લડતમાં જોડાય તેઓને તેમજ ન જોડાય તેઓને તેઓની સ્વતંત્રતા અને નિર્ભયતા જળવાવાની સંપુર્ણ ખાત્રી આપવામાં આવવી જોઇએ.

પૈસા નહિ, મરદનગીની જરૂર

એ યાદ રાખવું જોઇએ કે આપણે પઇસાની જરૂર નથી પાંચ હજાર કે પચાસ હજાર પાઉન્ડની જરૂર નથી. પાંચ હજાર કે પચાસ હજાર જવાંમર્દની જરૂર છે, કે જેઓ પોતાના કટ્ટર શત્રુની સામે પણ નીંદાની એક આંગળી સરખી પણ ઉચકયા વિના, તલવાર, ભાલાં કે તોપો દેખીને ન્હાસી નહિ જઇ ઇશ્વરના નામનું રટણ કરતાં ખુલ્લી છાતીએ તેની સામે કુચ કરી જઈ સ્વાતંત્ર્યની વેદી પર શાંતીથી પોતાના જાનનું બલિદાન આપવા તઇયાર થશે. એવું અદ્ભુત દ્રશ્ય નિહાળવાને સ્વર્ગમાંથી દેવતાઓ ઉતરી આવશે. અને આપણા પરમ પ્રિય ગુરૂદેવ, જેઓએ આજ ભુમી, જેને જન્મથી તેમજ લાંબા વસવાટથી આપણે આપણી સ્વિકારેલી છે, તેમાં સૌથી પ્રથમ આપણને સત્યાગ્રહનો મંત્ર શીખવ્યો હતો, તેમના ખરા અનુયાયીઓ ગણાઇશું. જેઓ આપણને આ દેશમાંથી રીપેટ્રીએટ કરવા માંગે છે તેઓ ભલે આપણા હાડકાં રીપેટ્રીએટ કરે, અગર તો આ દેશ, જેની આબાદીને માટે આપણા પુર્વજોએ પોતાનાં લોહી અને આંસુ આપ્યા હતા, તેની ભુમીને તેનું ખાતર આપી વધારે ફળદરૂપ બનાવે.

પ્રાર્થના દિન

આ રાષ્ટ્રિય વીરોધ દિનની સફળતાને માટે અમે હાર્દીક પ્રાર્થના કરીએ છીએ. અમે તેને "વીરોધ દિન" કરતાં "પ્રાર્થના દિન" કહેવાનું વધારે પસંદ કરીએ. કેમકે, હકીકતમાં એ દિવસે આપણે સૌ પ્રાર્થના કરીએ, કે સઘળા પીડાયેલા લોકોની મુકતીને માટે ધર્મયુદ્ધ કરવાની ઇશ્વર આપણને સૌને સદ્બુદ્ધિ, શકિત અને હીંમત આપે. અમે સુચવીએ છીએ કે એ દિવસે આપણે સુર્યોદયથી સુર્યાસ્ત સુધી ઉપવાસ કે કરવાનું ઠરાવીએ. એ કહેવાની ભાગ્યે જ જરૂર રહેતી હોય દારૂનો એ દિવસે તો ખાસ ત્યાગ થવો જ જોઇએ અને કોઈ પણ સંજોગો

સ્વરૂપમાં લેવો એ પાપ જ ગણાય. એ દિવસને એક (holiday) એટલે કે, રજાનો દિવસ નહિ ગણવો જોઈએ પરંતુ (holy day) એટલે કે, એક પવિત્ર દિવસ ગણવો જોઈએ અને એક પણ અપ શબ્દ કે અપકૃત્યથી તેની પવિત્રતાનો ભંગ થવો નહિ જોઇએ.

નોંધ

રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ નહિ મળે

સાઉથ આફ્રિકાના હીંદી સવાલપર યુનીયન, હીંદ અને પાકસ્તાન વચ્ચે રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળવાની આશાઓ પડી ભાંગી છે યુનીયન સરકારે ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ ગમે તે ભોગે પાસ કરી દેવાની જ્યારથી હઠ પાડી ત્યારથીજ તેમ થવાનું ધારી લેવામાં આવ્યું હતું.

'ટ્રેપટાઈમ્'સે સ્થિતીનું ખરૂં અવલોકન કરેલું છે જે વાંચકના લાભાર્થે અન્ય સ્થળે છાપવામાં આવ્યું છે. સાઉથ આફ્રિકામાં હીંદીઓ પ્રત્યેના વર્તાવ વીષેની હીંદની ફરિયાદ સ્વાભાવીક રીતે ફરી એક વાર યુનાઇટેડ નેશન્સના એજેન્ડાપર અગત્યની બાબતોમાંની એક ગણાશે. પરંતુ સાઉથ આફ્રિકા, જે આ બાબત પોતાની ખાનગી બાબત હોવાનો દાવો કરે છે, તેને પર દુનીયાનો લોકમત શું છે તેની દેખીતી રીતે કશી પડી નથી. આ સઘળાનું પરિણામ શું આવશે એ ભવિષ્યજ કહી શકે.

જનરલ સ્મટસ

જનરલ સ્મટસની તબીયત ઉંડી ચિંતા ઉપજાવી રહી છે. તેમની બીમારીએ ફરી ઉથલો માર્યો છે અને આ લીટીઓ લખાઈ રહી છે ત્યારે બહુ ગંભીર હોવાના ખબર આવ્યા છે. બુધવારની રાતે જનરલ સ્મટસે ઓપોઝીશનના લીડર તરીકેનું રાજીનામું આપ્યું છે અને મી. જે. જી સ્ટ્રાઉસની પાર્લામેન્ટમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીના લીડર તરીકે નીમણુક થઇ છે. યુનાઇટેડ પાર્ટીને એક નીવેદનમાં જનરલ સ્મટસે જણાવ્યું છે કે પાર્ટીની દેશ પ્રત્યે સ્પષ્ટ ફરજ રહેલી છે. અને તે પોતાનામા સંગઠન જાળવવાની છે, કે જેથી લોકશાસનના સિદ્ધાંતપર રચાયેલી આપણી સંસ્થાનો પાયો ઉખેડી કાઢવાના નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના પ્રયત્નોનો તેઓ સામનો કરી શકે. દેશ હાલના તંત્રના જોખમોમાંથી તેને ઉગારવા યુનાઇટેડ પાર્ટી તરફ નજર કરી રહ્યો છે

યુનાઇટેડ પાર્ટીની પ્રતિજ્ઞા

યુનાઇટેડ પાર્ટીના કોકસે જનરલ સ્મટસપર મોકલેલા સંદેશામાં જણાવ્યું છે કે:

જીન્દગીભરના પોતાનાં જાહેર સેવા કાર્ય દરમીયાન જનરલ-સ્મટસે સાઉથ આફ્રિકા પ્રત્યે તેમજ ફરજ પ્રત્યે જે એકાગ્રતાથી વાત્સલ્ય બતાવી જે મહાન દાખલો બેસાડેલો છે તેને લાયક બનાવાનો તેઓ ઠરાવ કરે છે અને સાઉથ આફ્રીકાને એક મહાન અને સંગઠીત દેશ બનાવવાનું તેમનું જીવન કાર્ય ચાલુ રાખવાનો દ્રઢ નિશ્ચય કરે છે.

ટકી રહેશે કે ફના થશે?

ગ્રુપ એરીયાઝ બીલના ત્રીજાં વાંચન પરની ચર્ચા દરમીયાન વડા પ્રધાન ડૉ. મલાને કહ્યું હતું કે મોટી વસ્તુ એ છે કે ગોરી પ્રજા અને ગોરો સુધારો ટકાવી રાખવાનો છે. અમારા નમ્ર મત પ્રમાણે નેશનલીસ્ટ સરકારની હાલની નીતી ગોરી પ્રજા અને ગોરો સુધારો ટકાવી રાખવાની નહિ પરંતુ ફના કરવાની દિશાએ સવેગે પ્રયાણ કરી રહી છે.

રીપેટ્રીએશનની જનરલ સ્મટસે કરેલી હિમાયત

'હીંદુસ્તાન ટાઇમ્સ'ના ખબરપત્રીએ ટુંક મુદતપર ન્યુદિલ્હિ મોકલેલા સંદેશામાં જણાવ્યું હતું કે જનરલ સ્મટસની તેમણે લીધેલી મુલાકાત વખતે તેમણે કહ્યું હતું કે હવે હું એવા મતનો છું કે હીંદીઓની કુલ વસ્તીને પોતાને વતન મોકલી દેવી એજ આ સવાલનો સારામાં સારો ઉકેલ છે. ખાસ કરીને હીંદી કોમ યુરોપીયનો સાથે સમાનતાની ચાલુ માગણી કરી રહી છે એ જોતાં બીજો એક માર્ગ જોવામાં આવતો નથી. તેની એ માંગણી સહી શકાય તેવી નથી. જનરલ સ્મટસે આ આખા સવાલને એક નીરાશાજનક માનવ પ્રશ્ન તરીકે વર્ણવ્યો. તેમણે કહ્યું કે બદલો આપવાને કોઇક સારૂં અને ઉદાર ધોરણ ઘડાવું જોઇએ. જનરલ સ્મટસે ફરીયાદ કરી કે યુનીયનની હીંદી કોમ સાઉથ આફ્રિકાને, રહેઠાણ, અને વેપાર સીવાય પોતાનું વતન ગણતી નથી. હીંદીઓની મોટી વસતી આ દેશમાંજ જન્મેલાઓની છે અને તેઓ પોતાને સાઉથ આફ્રિકાવાસીજ કહેવડાવે છે તેનું શું? તેના જવાબમાં તેમણે કહ્યું કે એ લોકો પણ હીંદ તરફજ દ્રષ્ટિ કરે છે.

નાઝીવાદી તંત્ર

આફ્રિકામાં ઉભો થએલો કટોકટીનો સવાલ વીચારવા લંડન ખાતે કીંગ્સવે હોલમાં મળેલી મોટી સભામાં 'ન્યુ સ્ટેટસ્મેન એન્ડ નેશન'ના તંત્રી મી. કીંગ્સલી મારટીને કહ્યું હતું કે આજે યુનીયનમાં જે બની રહ્યું છે તે જર્મનીથી સાઉથ આફ્રિકામાં આયાત થએલા નાઝીવાદના જેવું જ છે.

ધારાસભામાંથી પસાર થઈ ગયેલું ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ

ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ ગયા મંગળવારની રાતે ૫૮ વિરૂદ્ધ ૭૩ મતે ધારા સભામાંથી પાસ થઇ ગયું. ત્રીજા વાંચનપર ગરમાગરમ ચર્ચા ચાલી હતી પરંતુ તેનાપર કાપ મુકી અટકાવી દેવામાં આવી હતી.

બે અગત્યના નીવેદનો થયાં હતાં—એક ઓપોઝીશનના ડેપ્યુટી લીડર મી. જે. જી. એન. સ્ટ્રાઉસ તરફથી અને બીજું વડા પ્રધાન ડૉ. મલાન તરફથી.

મી. સ્ટ્રાઉસે ઠરાવ મુકયો હતો કે:

(૧) સાઉથ આફ્રિકામાં રહેઠાણ અને સમાજમાં ઇલાયદાપણાનો સીદ્ધાંત સામાન્ય રીતે સ્વીકારાયેલો હોઇ, અને લાગતાવળગતાઓથી પોતાની રજુઆતો કરી શકાય એવી કોઇ પણ જાહેર તપાસની ગેરહાજરીમાં, જ્યાં સુધી સુપ્રીમ કોર્ટના એક જડજના પ્રમુખપણા હેઠળ એક કમીશન તરફથી નીચેની બાબતોની તપાસ કરી તે પર રીપોર્ટ કરવામાં આવે નહિ ત્યાં સુધી આ સભા આ બીલ ત્રીજા વાંચનમાંથી પસાર કરવા ઇન્કાર કરે છે. (૧) આ કાયદાની જરૂર છે કે નથી અને તેનો અમલ વ્યવહારૂ રીતે થઇ શકશે કે નહિ. '(૨) તેમાં રહેલાં આર્થીક પરિણામો અને સ્થાપિત હકોને હરકત કરવાની કેટલે દરજજે જરૂર પડશે અને જેઓના એવા હકો છીનવી લેવાયા હશે તેઓને બદલો કેવી રીતે આપી શકાશે; (૩) જેઓના ચાલુ રહેઠાણો છીનવી લેવાશે તેઓને બીજા આપવાની સગવડ શું કરવામાં આવી છે."

મી. સ્ટ્રાઉસ કહ્યું કે યુનાઇટેડ પાર્ટીની સ્થિતિ તદન ચોખી છે. સમાજ અને રહેઠાણમાં ઇલાયદાપણાની ચાલતી આવેલી નીતીના અમે પંક્ષમાં છીએ. એ જો મરજીયાત થઇ શકતું હોય તો અમે તે કરવા તૈયાર છીએ. આ દેશના કાયદામાં તેનો પુરાવો છે. નાટાલમાં અમે તે ફરજીયાત કર્યું છે. પરંતુ વાજબી અને પુરી તપાસ કરવાનો ડહાપણ ભરેલો અને મુત્સદ્દિગીરીનો માર્ગ લીધા બાદ.

હીંદી સવાલનો અંતિમ " ઉકેલ રીપેટ્રીએશનજ છે એ વસ્તુ ઓપોઝીશન સ્વિકારે છે. પરંતુ હવે તો એ બાબત પર રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળે તે પહેલાંજ તેની આશાઓ પડી ભાંગી છે. તેનો બરોબર અભ્યાસ થઇ શકયો હોત તો આ ઇષ્ટ ઉકેલ જોખમમાં આવી પડયો નહિ હોત.

આ બીલ અવીચારી અને અધકચરૂં છે એ વસ્તુ કમીટીમાં તેનાપર થએલી ચર્ચાપરથી સીદ્ધ થયું છે. કેમકે બીલની ૩૯ કલમો પર સાઠ ઉપર સુધારાઓ લાવવામાં આવ્યા હતા. ૨૧ તો મહત્વના સુધારા હતા અને તેમાંના ૧૬ ઓપોઝીશને ઉઠાવેલા મુદ્દાપર રચાયા હતા. જમીનના માલીકોને નુકસાનીનો બદલો આપવાની વ્યવસ્થા કર્યા વીના નેટીવ ગ્રુપ એરીયાઓ સ્થાપવા દઇને બીલે નેટીવ ટ્રસ્ટ એન્ડ લેન્ડ એકટની વીરૂદ્ધ કંઇ પણ નહિ કરવું જોઇએ એ મુદ્દો ઓપોઝીશને ઉઠાવ્યો હતો. અને ડૉ. ડોંગીસે એ દરખાસ્તનો પ્રથમ વીરોધ કર્યો હતો.

વળી યુનાઇટેડ પાર્ટી જાગૃત નહિ રહી હોત તો આખા દેશમાં નીર્દોષ પક્ષોને આ બીલના પરિણામે ઘણું નુકસાન ભોગવવું પડયું હોત.

તેમ છતાં પ્રધાનની આપખુદ સત્તા ઓ તો તેમાં જેમની તેમજ રહી છે અને એકંદરે સઘળી અગત્યની બાબતોમાં બીલ દોષિત રહ્યું છે.

ડૉ. કોલીન સ્ટાઇન

ડૉ. કોલીન સ્ટાઇન (બ્લોમફન્ટીનના યુ. પી. મેમ્બર) એ મી. સ્ટ્રાઉસના ઠરાવને ટેકો આપ્યો અને કહ્યું. સરકાર માનતી હશે કે તેણે મોટી જીત મેળવી છે પરંતુ એ ભુલ છે. આવી જાતના કાયદામાં ચર્ચાના મુદ્દાઓપર જીત મેળવવી એ જીત નહિ ગણાય. તેમ આવી જાતનો એક તરફી અને આપખુદી ભરેલો કાયદો કરવામાં ગોરી પ્રજાની પણ કશી જીત નથી થઇ.

સરકારે દાખલ કરેલા બીજા કેટલાક કાયદાઓની જેમ આ પણ યુનીયનમાં જાતીય વેરઝેર ઉત્પન્ન કરનારો છે. વળી તે એવે વખતે લાવવામાં આવ્યો છે કે જ્યારે આંતરરાષ્ટ્રિય સ્થિતિ જોતાં સહકાર ઘણોજ આવશ્યક છે.

જે આપખુદીથી અને એક તરફી રીતે આ બીલ લાવવામાં આવેલું છે તેથી લાગણીઓ ઉશ્કેરાયેલી છે અને પ્રજાઓ વચ્ચેના સંબંધમાં બગાડો થયો છે એ શું સરકાર ઇન્કારી શકશે? એક નાની ગોરી પ્રજાને એ કરવું નહિ પોસાય.

નેટીવોને "ગ્રુપ એરીયાઓ" આપવાના કરતાં સરકારે તેઓને ઘર આપવા જોઇતાં હતાં. એથી લાગણી ઘણી સુધરી હોત.

રક્તસ્નાન

જમીનખાતાના પ્રધાન મી. જે જી. સ્ટ્રાયડમે કહ્યું, આ કાયદામાં દર્શાવાયેલો માર્ગ લેવાથી અને નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની નીતી, જે લોકોને પોતપોતાના સત્તાઓમાં વસવા દેવાની અને પોતપોતાની રીત મુજબ વીકાસ કરવા દેવાની છે, તે અખત્યાર કરવાથીજ રકતસ્નાનમાંથી સાઉથ આફ્રિકા બચી શકશે.

મીશ્ર સત્તાઓમાં આજે યુરોપીયન અને બીન-યુરોપીયન છોકરાંઓ સાથે

રમે છે અને ઉછરે છે. આવા સંજોગોમાં ઉછરતા યુરોપીયન છોકરાઓ પોતાનો વર્ણ ટકાવી રાખી શકે એ અશકય છે.

પોતાના વર્ણની લાગણી ગુમાવી દેનાર ગોરી પ્રજા પોતાની પ્રજાને વર્ણસંકર બનતી અટકાવી નહિ શકે. ગોરી પ્રજાને વર્ણસંકર બનતી અટકાવવાનો એકજ માર્ગ છે અને તે ઘ્રલાયદાપણું છે.

યુનાઇટેડ પાર્ટીની વલણ

ચર્ચાનો જવાબ વાળતાં ડો. ડોંગીસે કહ્યું, ઓપોઝીશને આખો વખત પોતાનો બચાવ કર્યા કર્યો છે. મુળ સ્થતીમાંથી તે પાછા હઠયા છે. આખરે તેઓએ નવો વીચાર શોધી કાઢયો કે મરજીયાત સેગ્રેગેશનના તેઓ પક્ષમાં છે અને જરૂર પડે તો ભલે તેને ફરજીયાત કરવામાં આવે.

ડો. મલાનનું નિવેદન

વડા પ્રધાન ડો. મલાને ગ્રુપ એરીયાઝ બીલના ત્રીજા વાંચનપરની ચર્ચા દરમીયાન વચ્ચે પડી ઓપોઝીશન પર અસંગતતાનો આરોપ મુકયો અને જણાવ્યું કે શું કરવું એ તેઓને પોતાનેજ ખબર પડતી નથી.

બીલ પાસ થાય તો દુનીયાનો લોકમત શું હશે તેની ડો. મલાને કશીજ ચીંતા નહિ બતાવતાં કહ્યું. સાઉથ આફ્રિકાની બે યુરોપીયન પ્રજાઓમાં લોકપ્રિય થાય એવું જો તમે કરવા માંગતા હો તો તમારે આ સવાલનો એપાર્ટહેડ એટલે કે સંપુર્ણ ઘ્રલાયદાપણાની દ્રષ્ટિએ વીચાર કરવો પડશે. મુખ્ય સવાલોનો ઉકેલ નહિ આવે અને સ્થિતિ જેમની તેમજ રહે એવો આ કાયદો બનાવી દેવામાં આવે એવી જાતના સહકારને હું સહાનુભુતી આપવા નથી માગતો. કંઇ પણ સમાન ધોરણ નહિ મળી શકતું હોય તો હતા તે કરતાં વધારે ભાગલા પડશે. એ સમાન ધોરણ શોધી કાઢવાની શકયતા આ સરકાર સત્તામાં આવી ત્યારના જેવી કદી નહી હતી.

મોટી વસ્તુ ગોરી પ્રજા અને ગોરાં સુધારો ટકાવી રાખવાં એ છે.

ઉઠાવશે, યુનીયન સરકાર કરી રહી છે એવો દાવો જો તે કરતી હોય કે બીલની રૂએ ઘડવામાં આવનારા ધારા સાઉથ આફ્રીકાની સઘળી કોમોને સમાનપણે લાગુ પડશે અને હીંદીઓ સામે અગાઉ જે ભેદ પાડવામાં આવતો હતો તે પણ દુર કરવામાં આવશે તો એ કેવળ વાકચાતુરી છે. આર્થીક દ્રષ્ટિએ બીલ ચોખ્ખી રીતે હીંદીઓ સામે ભેદ પાડનારૂં થઇ પડશે અને તે પણ ઘણું સખ્ત રીતે, કેમકે, જો તેને તેના દેખીતા હેતુ મુજબ લાગુ પાડવામાં આવશે તો દેશનાં સાધારણ વ્યાપારી જીવનમાંથી તેઓને દુર કરી દઈ એક વાડામાં ગોંધવામાં આવશે જ્યાં તેઓ ભાગ્યેજ જીવી શકશે.

હીંદ સરકારે કરેલો અર્થ, કે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ,' તેનો સ્વિકારાયેલો કાર્યક્રમ ગમે તેવો હોય તો પણ, સમુહબંધ રીપેટ્રીએશનની ચર્ચા કરવામાંજ રોકાશે, અને ગ્રુપ એરીયાઝ બીલનો સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓ, હીંદ સરકાર અને પાકીસ્તાન પાસે એ ઉકેલ પરાણે સ્વિકારાવવાને એક હથીયાર તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવશે, તો તે અસ્વાભાવિક નથી.

છતાં ડો. ડોંગીસે પોતાની જાડી રીત મુજબ હીંદના ડેલીગેશનને એવી ખાત્રી આપી કે બીલથી ભેદ વધશે નહિ પણ દુર થશે,- ત્યારે તેમને આ બાબતની ખબર હોવી જ જોઇએ. તેમને ખબર હોવીજ જોઇએ કે બીલની ખરી વીગતથી તેઓ વાકેફ થશે ત્યારે તેઓને જબરો આઘાત થશે. આખી વસ્તુ બીલકુલ અનર્થથી ભરેલી છે. આવું કરીને હીંદ સરકારને એવી સ્થિતિમાં મુકવાનો ઇરાદો રાખવામાં આવ્યો, હોય કે મસલતો તોડી પાડવાનો તેઓના પર આરોપ મુકી શકાય તો તદન મુર્ખાઇ ભરેલુંજ ગણાય. બીજી તરફથી યુનીયન સરકાર ખરેખરજ એમ માનતી હોય કે ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ ભેદ પાડનારૂં નથી તો તેણે તે ફરી વાંચી જવું જોઇએ અને પછી તેમાં સુધારા કરવા જોઇએ.

સા. આ. ના અખબારોનો મત

જોહાનીસબર્ગનું 'સ્ટાર' જુન તા. ૮ મીના 'ડાઇનામાઇટ સાથે રમત' નાં મથાળાં હેઠળ નીચે પ્રમાણે લખે છે: ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ કાયદાપોથીની નજદીક આવતું જાય છે તેમ તેમ તેની કલમોની બારીક તપાસ કરવાને જયુડીસ્યલ કમીશન કે પછી સીલેકટ કમીટી નીમવાની માગણી નામંજુર કરવામાં સરકારે ગંભીર ભુલ કરેલી છે એ વધારેને વધારે સ્પષ્ટ થતું જાય છે. આ બીલ સ્થાપિત થએલા આર્થીક સંબંધોને એટલી બધી હરકત પહોંચાડનારૂં છે કે પાર્લામેન્ટમાં ઉતાવળે ચર્ચા માટે રજુ કરવા અગાઉ તેની ઘણીજ સંભાળપુર્વક તપાસ થવી જોઇતી હતી.

સા. આફ્રીકન ફેડરેટેડ ચેમ્બર ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રીસ જેવી એક જવાબદાર સંસ્થાએ પોતાનો મત દર્શાવ્યો છે કે બીલમાં ઘટતા ફેરફારો કરવામાં નહિ આવે તો ઉદ્યોગના ક્ષેત્રમાં આર્થીક ખળભળાટ એવો થશે કે જેના પરિણામો કલ્પી શકાવા મુશ્કેલ છે. સા. આ. ની ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની એસોસીએશને પણ ડો. ડોંગીસને એવી મતલબનું લખેલું છે. બન્ને સંસ્થાઓએ તેની આર્થીક અસર શું થવાની છે તેની સંપુર્ણ તપાસ થતાં સુધી બીલ મોકુફ રાખવાની માગણી કરેલી છે. તેમ છતાં ડો. ડોંગીસને કશીજ ચિંતા જણાતી નથી. તે માને છે કે બીલથી પ્રોપર્ટી મારકેટને કશું જોખમ નહી થાય કારણ કે ૨૦ થી ૩૦ ટકા પ્રોપર્ટીઓજ તેમાં સંડાવાશે. તેના સીધાં પરિણામોનાં સંબંધમાં એ કદાચ ખરૂં હશે, જો કે એ પણ ખરાબ તો ગણાયજ. પરંતુ ડો. ડોંગીસ શું એવી ખાત્રી આપી શકશે કે બાકીની ૭૦ થી ૮૦ ટકા પ્રોપર્ટીઓ જે મોટે ભાગે અંગ્રેજોની માલીકીની છે, તેને બીલની અસર નહિ થાય? આંખે પાટા બાંધેલા પક્ષપાતી સિવાય દરેકને દેખીતી વસ્તુ છે કે એક લુલા રાજકીય સિદ્ધાંતને ખાતર સરકાર આર્થીક ડાઇનામાઇટથી બેપરવાઇથી રમી રહી છે.

જુન. તા. ૭મીના એજ પત્ર બીજા એક અગ્રલેખમાં લખે છે કે:

આ ઘડીએ ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ દાખલ કરીને અને તેની ભેદ પાડનારી કલમો સાથે તેને પાર્લામેન્ટમાંથી પસાર કરી દઇને યુનીયન સરકારે હીંદની સાથે સહકારની શકયતા જતી કરી છે એટલુંજ નહિ પરંતુ યુનીયનપર વિશ્વાસઘાતનો આરોપ મુકી શકાય એવું કર્યું છે. યુનાઇટેડ નેશન્સના એજેન્ડાપર હીંદની તકરાર ફરી આવશે ત્યારે એ દલીલનો ચોકસ પુરેપુરે ઉપયોગ કરવામાં આવશે. સરકારે પોતાની અવિચારી ઉતાવળથી યુનીયનને ખોટી સ્થિતિમાં મુકયું છે અને તેની આંતરરાષ્ટ્રીય સ્થિતિને વધારે નબળી કરી છે.

હીંદનો વાંક નહિ કાઢી શકાય

જોહાનીસબર્ગનું 'સ્ટાર' જુન તા. ૯ મીના લખે છે:

ગ્રુપ એરીયાઝ બીલના હીંદ સરકારે કરેલા અર્થને માટે તેનો વાંક કાઢી શકાવો ઘણો મુશ્કેલ છે. આ બાબત ફરી પાછી યુનાઇટેડ નેશન્સમાં લઇ જવામાં આવશે તો તે તેનો પુરો લાભ

'કેપટાઇમ્સે' સરકારની નીતીપર કરેલી કડક ટીકા

ગોટાળા ભરી રીત

જુન તા. ૯ મીના અગ્રલેખમાં 'કેપટાઇમ્સ' નીચે પ્રમાણે લખે છે:

યુનીયન સરકાર અને પાકીસ્તાન સાથેની રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સમાં હીંદ સરકારે ભાગ નહિ લેવાનો કરેલો ઠરાવ આ દેશના ખળભળી રહેલા જાતી ભેદના સવાલને નેશનલીસ્ટ સરકાર જે ગોટાળા ભરી રીતથી હાથમાં લઇ રહી છે, તેનું એક અનિવાર્ય અને શોચનીય પરિણામ છે. બન્ને સરકારો વચ્ચેના પત્રવ્યવહારના ધ્વની પરથી સ્પષ્ટ જોઇ શકાય છે કે, બંન્ને દેશો વચ્ચેનો સબંધ વળી પાછો એક બીજાના દોષો કાઢવાના જુના કમનસીબ વાતાવરણમાં ઢળી પડશે—જે વસ્તુ ભુતકાળની થઇ ગએલી હોવાનું બહોળી રીતે મનાઇ રહ્યું હતું. યુનીયન સરકાર તરફથી થોડીક ઓછી અધીરાઇ અને થોડીક વધારે સમજ શકતી અને મુત્સદ્દિગીરી બતાવાઇ હોત, તો બન્ને દેશો વચ્ચેના સંબંધનું આવું બહુદું સ્વરૂપ કદી ઉભું થતું અટકાવી નહિ શકાયું હોત એમ માનવું મુશ્કેલ થઇ પડે છે.

ફેબ્રુઆરીમાં કેપટાઉનમાં થએલી બીન સત્તાવાર વાટાઘાટમાં ભાગ લેનાર ડેલીગેશનને ડો. ડોંગીસે આ બીલ ખરેખર સમજાવ્યું હતું કે નહિ, સાઉથ આફ્રીકાનાં હીંદીઓ તરફના વર્તાવનો સવાલ આ દેશની ખાનગી બાબત છે કે નહિ, અને ગ્રુપ એરીયાઝ બીલની અંદરના સેગ્રેગેશનની નીતી, જેટલી હીંદીઓને લાગુ પડશે તેટલીજ યુનીયનની વસતીના અન્ય વર્ગોને લાગુ પડશે, એ સઘળી બાબતોને મુખ્ય મુદ્દાની બાબત સાથે કશો સંબંધ નથી. સંભવ છે કે ડો. ડોંગીસે આ બીલના હેતુઓને વીષે કંઈક સુચન કરેલું હશે, કે જે, તેના હેતુઓ અને વીસ્તારનો પુરતો ખ્યાલ આપનારૂં તેમને લાગ્યું હશે. વળી હીંદી સવાલ એ એક ખાનગી બાબત છે એ પણ આ દેશમાં સર્વમાન્ય વસ્તુ છે. એ મુદ્દાપર આગલી સરકારને સંપુર્ણ ટેકો મળ્યો હતો અને તેની અને એ વખતના ઓપોઝીશનની વચ્ચે સંપુર્ણ એકમત હતો. પરંતુ હીંદ સરકારે પોતાનો વીરોધ, એ ખાનગી બાબત હતી એ મુદ્દાપર નહોતો રચ્યો, પરંતુ રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળવાની હતી એવે સમયે યુનીયન સરકારની આવી નીતી ઉચિત ગણાય કે કેમ એ મુદ્દાપર રચ્યો હતો. ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ યુનીયનની વસતીના સઘળા વર્ગોને સમાનપણે લાગુ પડશે અને તેથી સેગ્રેગેશનની અસર ખાસ હીંદીઓનેજ નહિ થાય, એ હકીકત, સામાજીક અને આર્થીક ઘ્રલાયદાપણું અત્યાર સુધી એકલા હીંદીઓનેજ લાગુ પાડવામાં આવેલું છે અને યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં તેઓને જ કશો અવાજ નથી એ હકીકત જોતાં કંઇક ઉડાઉ જણાય છે.

એટલા ખ્યાલેજ હીંદી કોમ પ્રત્યે પોતે જુલમ નથી કરતી એવો દેખાવ

કરવાને ખાતર પણ સરકારને જરા ખંચાવાની પ્રેરણા કરેલી હોવી જોઇતી હતી. આ બાબત ખાનગી છે એ સ્થિતિ લેવાને તેણે બહાર આક્રમણનું ભોગ બને તે પહેલાં પ્રથમ આ બીલને જેટલી બની શકે તેટલો સઘળા પક્ષોની સહાનુભુતી મેળવીને પોતાની અહિંની જ સ્થિતિ મજબુત કરવી જોઇતી હતી. જે કાયદો દેશની સમાજ વ્યવસ્થાને એટલી સખ્ત બનાવનારો થવાનો છે, તેની ચર્ચા કરવાની તેણે પ્રથમથી જ સંપુર્ણ તક આપવી જોઇતી હતી. પ્રધાનને પોતાના જ ઘડેલા કાયદામાં એટલા બધા સુધારા લાવવાની જરૂર પડી છે એ વસ્તુ બતાવી આપે છે કે એ કાયદો કેટલો અવિચારી અને ઉતાવળે લાવવામાં આવ્યો છે. પાર્લામેન્ટને તેની ચર્ચા કરવાની સંપુર્ણ તક પણ નહિ મળે.. આવી અણઘડ અને ગોટાળા ભરી રીતના બચાવમાં ભાગ્યે જ કશું કહેવાપણું રહે છે.

હજુ અધકચરૂં

'કેપ ટાઇમ્સ'માં જુન તા. ૯મીના ઉપર મુજબના મથાળાં હેઠળ લખાયલો બીજો અગ્રલેખ પણ જાણવા જેવો હોઇ તેનો તરજુમો અહિં આપીએ છીએ:

ડો. ડોંગીસે ગઇ કાલે ફરી બતાવી આપેલું છે કે ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ અધકચરૂં છે, જે બનતી તાકીદ પાછું ખેંચી લેવાવું જોઇએ અને તેની વીગતની એક સત્તાધારી કમીશન તરફથી તપાસ થવી જોઇએ. બુધવારની સાંજે શહેરની બહારના ભાગોમાં નેટીવ ગ્રુપ એરીયાઓ જાહેર કરવાની પ્રધાનની સત્તા મર્યાદિત કરનારા ઓપોઝીશન તરફથી મુકાયેલા સુધારાની દરખાસ્ત ડો. ડોંગીસે નહિ સ્વિકારવાની હક લીધી હતી. ગઇ કાલે પ્રધાન પોતે સુધારો લાવ્યા અને કહ્યું કે નેટીવ એફેર્સના પ્રધાનની સાથે મસલત કરીને એ સુધારો તેમણે રાતોરાત ઘડયો હતો. એ સુધારાની અસર આગલી રાતે ઓપોઝીશન તરફથી મુકેલો સુધારો નહિ સ્વીકારવાની તેમણે એટલી બધી હક લીધી હતી તેવી જ થતી હતી. આગલા દીવસે એક વખત તેમણે ફરીયાદ કરી હતી કે, સુધારાની દરખાસ્તે ન સ્વીકારૂં તો કહેવામાં આવે છે કે હું હઠ કરૂં છું, જો સ્વીકારૂં તો કહેવામાં આવે છે કે કાયદો અધકચરો છે!'' હકીકત તો સાવ ખરી જ હતી

ઓપોઝીશન તરફથી મુકવામાં આવતા સુધારા નહિ સ્વિકારવાની તે સાધારણતઃ હઠ લે છે; કોઇક વાર જ્યારે વેપારીઓ કે ઔદ્યોગીકો તરફથી, અથવા તો, કોઇ બીજા બીન-રાજકીય વર્ગો, જેમની તેમના ખુલ્લી રીતે અવગણના કરવાની હીંમત થઇ શકતી નથી, તેઓ તરફથી, તેમને પોતાને જ કશી શંકાનું સ્થાન ન રહે એવી રીતે બતાવવામાં આવે કે, અમુક વસ્તુ થવી બીલકુલ અશક્ય છે, ત્યારે તેઓના સુધારા તે માન ભેર સ્વીકારી લે છે. તેમની આ હઠીલાઇ શોચનીય છે. આ બીલમાં ટુંક સમયમાં એટલા બધા સુધારા સ્વીકારવામાં આવ્યા છે એજ નિઃશંકપણે સુચવી આપે છે કે બીલની જો સંભાળથી તપાસ કરવામાં આવે, જે વસ્તુ બે કે ત્રણ અઠવાડીયામાં બનવી અશક્ય છે, તો ઘણી બીજી કલમો પણ સુધારવાની જરૂર જણાય.

આવું ગુંચવણ ભર્યું અને બહોળી અસર કરનારૂં બીલ, જેનાપર મુકવામાં આવતા સુધારા પ્રધાન પોતાની ઇચ્છામાં આવે તેમ સ્વિકારતા અથવા નાંહ સ્વીકારતા હોય, તેને પાર્લામેન્ટમાંથી અસાધારણ ઉતાવળથી પસાર કરી દેવામાં આવે, તેને કોઇ પણ સમજુ માણસ સારો કાયદો નજ કહી શકે. તે અધકચરો જ ગણાય, અને શહેર બહારના લત્તાના સંબંધમાં પ્રધાને ફેરવેલી પાઘડી એ વસ્તુનું સત્ય નગ્નપણે પ્રકાશિત કરી આપે છે.

પરંતુ આ દુષ્ટ કહાણી એટલેથી પુરી થતી નથી. પ્રધાને ગઇ કાલે જે સુધારો પ્રકટ કર્યો તે યુરોપીયન ફારમોરાનું રક્ષણ કરનારો અને તેઓને ભયમુક્ત કરનારો હતો. પરંતુ જ્યારે મી. બ્લુમબર્ગે અને બીજાઓએ અરધા દિવસ સુધી આજીજીઓ કરી કે, શહેરની મીલ્કતોપર મોર્ટગેજ ધરાવનારાઓને અને પ્રોપર્ટીના બીન-ગોરા માલીકોને અને જેઓને લોનની જરૂર હોય તેવા ભાવિ માલીકોને કંઇક રક્ષણ અપાવું જોઈએ, ત્યારે તે હઠીલા બની ગયા. ઘર વીનાના થઇ પડનારા બીન-ગોરાઓને માટે ઘરોની બીજી સગવડ પુરી પાડવાની બીલમાં કલમ દાખલ કરવાની વાત આવી ત્યારે તે હઠીલા બની ગયા. બલ્કે, બીન-ગોરાઓને ધ્યાન આપવાની પ્રત્યેક સુચનાના સંબંધમાં તે હઠીલા બન્યા જ્યારે લેન્ડ ટેન્યુર એડવાઇઝરી બોર્ડમાં બીન-ગોરાઓને કશું પ્રતિનિધિત્વ આપવામાં આવ્યું નથી. પરંતુ સ્કાટલેન્ડના ફારમરોને ભય મુક્ત કરવાને તે તુરત કબુલ થયા. સરકાર કહે છે કે, બીલ કોઇની સામે ભેદ પાડતું નથી, સઘળાને લાગુ પડે છે. જો બીલ અધકચરૂં જ હોય તો પ્રધાનની ઉડાપનારી દલીલો એ પરંપરાથી ચાલતો આવેલો રાજકર્તાઓનો ખોટો દંભ જ ગણાય.

સોમવાર જુન તા. ૨૬મીનો દિવસ

કાયદાઓ સામે રાષ્ટ્રિય વિરોધ દિન

ગયા વીક એન્ડના સાઉથ આફ્રીકાના ઘણા ભાગોમાં બીન-ગોરાઓની વીરોધ સભાઓ થઇ હતી. અને આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ ડો. જે. એસ. મોરોકાએ જુન તા. ૨૬મીનો સોમવારનો દીવસ સઘળા બીન-ગોરાઓએ વીરોધ દિન તરીકે પાળવાની કરેલી હાકલને ટેકો આપનારા ઠરાવો થયા હતો.

ડો. મોરોકાએ આફ્રીકનોને લાખોની સંખ્યામાં એકઠા થઇ એ દિવસે નોકરીપર નહિ જવાની હાકલ કરી છે. તેઓ જણાવે છે કે:

''સઘળા સાઉથ આફ્રીકાવાસીઓને અને ખાસ કરીને બીન-ગોરા ભાઇઓને સાઉથ આફ્રીકાની તવારીખમાં આ અપુર્વ દિવસ પાળવાની તેઓના નેતાઓની હાકલને માન આપવા વીનંતી કરૂં છું. ગુલામી નહિ પણ આઝાદી; સત્તા નહિ પણ આઝાદીને માટે આપણે સૌ સંગઠીત થઇએ.''

જોહાનીસબર્ગમાં કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટી, સાઉથ આફ્રીકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ અને આફ્રીકન પીપલ્સ ઓરગનાઇઝેશને ડો. મોરોકાની હાકલને ટેકો આપનારાં નિવેદનો કર્યાં હતાં.

તેઓએ ગોરા મજુર વર્ગને અને વોટરોને યાદ રાખવા જણાવ્યું છે કે સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ બીલ અને ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ તેઓની સ્વતંત્રતા અને છુટો પર પણ પ્રહાર કરનારાં અને તેનો નાશ કરનારાં છે. મીટીંગે ડરબન, મેરીટઝબર્ગ, ન્યુ કાસલ, ઇસ્ટ લંડન, કેપટાઉન, જોહાનીસબર્ગ પ્રીટોરીયા વીગેરે સ્થળોએ મળી હતી.

મેરીટઝબર્ગમાં આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ, નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, આફ્રીકન પીપલ્સ ઓરગનાઇઝેશન (કલર્ડોની સંસ્થા) અને કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીની શાખાઓની સંયુક્ત સભા આ પહેલી જ વાર મળી હતી.

કલર્ડોના નેતા મી. ઇ. મા. સ્વેલ્સે કહ્યું, ડો. મલાન સમજે કે આઝાદીની લડતને કોઇ પણ અટકાવી શકનાર નથી.

આફ્રિકનોના નેતા મી. સેલબી મ્સીમાંગે કહ્યું, જાતીભેદો છતાં નવા કાયદા સઘળા યુરોપીયનોને એક કરી રહ્યા છે. એ જ રીતે નોન-યુરોપીયનોએ પણ એક થવાનો વખત આવી લાગેલો છે. ત્રણે પ્રજાઓ સંયુક્ત થાય તો સાઉથ આફ્રીકાનો ઉદ્યોગ અટકી પડશે.

પસાર થએલા ઠરાવમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ''આ સભા દરેકેદરેક આફ્રીકન, હીંદી અને કલર્ડ, પુરૂષ, સ્ત્રી અને બાળકને આ લડતમાં જોડાવા અને આ સોગનો દિન પાળવા હાકલ કરે છે.

ન્યુકાસલની સભામાં મુખ્ય વકતા સા. આ. ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ ડો. નાયકર હતા. એક આફ્રિકન કોંગ્રેસના સભ્યે સુચવ્યું કે તા ૨૬મીના દીવસે સૌએ ઘેર રહી સોગ પાળવો અને પ્રાર્થના કરવી

કેપટાઉનની સભામાં ૫૦૦ મુસ્લીમો હાજર થયા હતા. તેઓએ મલાયલોકોએ તેઓને બીજાઓથી જુદા રાખવાની કરેલી માંગણીને વખોડી કાઢી જણાવ્યું હતું કે આવી જાતના જાતીભેદો પાડવા એ પવિત્ર કુરાનના શિક્ષણની વીરૂદ્ધ છે.

ઇસ્ટ લંડનમાં કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીના જનરલ સેક્રેટરી મી. મોઝીઝ કોટાનીએ ભાષણ કરતાં કહ્યું કે જો તમે માનતા હો કે ઇશ્વરના અંશ તરીકે તમે પેદા થયા છો તો ગોરાથી તમે દબાયેલા રહો એમ તમારાથી નજ મનાય. તેમણે કહ્યું: યુરોપીયનો નેટીવોને તિરસ્કારતા નથી. નેટીવો તેઓની સમાનતાએ પહોંચે એ તેઓ નથી માંગતા. તમે તેના બાળકોને ભલે સંભાળો, તેઓનું ખાવાનું પકાવો; મોટરમાં તેઓની જોડે બેસો; એ બધાની તેને હરકત નથી. તમે છે તેના કરતાં તમારાથી ઉંચે નહિ ચઢાય. આ રીતે સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ બીલ નેટીવોની વીરૂદ્ધ છે. આજે જેઓ આ સભામાં હાજર નથી તેઓને તમે કહેજો કે તમારી આસપાસ વીંટળાએલા તમારાં નાનાં બાળકોનો આધાર તમારાપર છે. આપણા બાળકોને માટે આપણે શું માગીએ છીએ! વધારે નીશાળો, વધારે સારાં લોકેશનો, રહેવાની વધારે સારી સ્થિતિ, આપણા દેશની સરકારમાં અવાજ—કોમ્યુનીઝમ આ મેળવવા માગે છે.

લેડીસ્મીથમાં આફ્રિકન નેશનલ યુથ કોંગ્રેસ લીગની નાટાલની શાખાના સેક્રેટરી મી. એમ. બી. યેંગવાએ જણાવ્યું હતું કે ડો. ડોંગીસ કહે છે, હીંદીઓને રીપેટ્રીએટ કરવા પડશે, પરંતુ હું આફ્રીકન લોકોની વતિ કહેવા માગું છું કે હીંદીઓને અમે સાઉથ આફ્રીકામાં આવકાર આપીએ છીએ.'' એ સભાનું પ્રમુખસ્થાન ડો. એ. એચ. સદરે લીધું હતું અને કલર્ડોના નેતા મી. એ. સ્માથે પણ ભાષણ કર્યું હતું

ડો. જી. એમ. નાયકરે કહ્યું હતું કે કોમ્યુનીઝમની સામે લડવાના બ્હાના હેઠળ નેશનલીસ્ટો એપાર્ટહેડની નીતીનો વીરોધ કરનારી સઘળી સંસ્થાઓનો નાશ કરવા માગે છે.

ટોંગાટમાં સા. આ. ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના જો સેક્રેટરી મી. એ આઇ. મીરે કહ્યું કે ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ અને સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ બીલ સહીત અનેક બીલો યુનીયનમાં આપખુદ સત્તા સ્થાપવાની યોજનાનો એક ભાગ છે. આ બીલો કાયદાપોથીએ ચઢશે તો આ દેશમાં કોઇને માટે સ્વતંત્રતા રહેશે નહિ. ન્યાયની અદાલતોને પણ ઉથલાવી દેવામાં આવશે.

સભાનું પ્રમુખસ્થાન મી. જી હરબંસે લીધું હતું.

કોમ્યુનીઝમપર જોહાનીસબર્ગના બીશપ

જોહાનીસબર્ગના બીશપ, રાઇટ રેવરન્ડ એમ્બરોઝ રીવ્સે ગય રવીવાર બ્રેકપેનના ચર્ચમાં પ્રવચન કરતાં કહ્યું હતું કે કોમ્યુનીઝમને દાબી દેવાને ઘડવામાં આવેલું બીલ કોમ્યુનીસ્ટોને સજા કરવાનું કામ અદાલતના હાથમાંથી લઇને તેને કોઇ પણ જાતનું અદાલતનું રક્ષણ આપ્યા વીના રાજકીય સત્તા ધરાવનારના હાથમાં મુકી દે છે.

સૈકાઓથી આપણે જોતા આવેલા છીએ કે સઘળા નાગરીકોની સ્વતંત્રતાની એક માત્ર બાંહેધરી, તેનો ગમે તેવો અપરાધ હોય તો પણ કોર્ટ દરબારમાં તે છુટથી જઇ શકે છે તે છે. બેશક એક પ્રજાની શકિત ટકાવી રાખવી એ રાજકીય સત્તા ધરાવનારનું કામ છે. પરંતુ રાજકીય નેતાઓએ એમ સમજી બેસવું. કે તેઓને મળેલી સત્તા નિરંકુશ અથવા અમર્યાદિત છે તો તેઓ મોટી ભુલ કરે છે.

તેને બદલે રાજકીય સત્તા ન્યાયાસન કરતાં ઉતરતીજ હોવી જોઇએ. અને તે તોજ સિદ્ધ થઇ શકે જો અપરાધીઓને સજા કરવાનું કામ એવી ન્યાયની અદાલતના હાથમાંજ રહે કે જે રાજકીય સત્તાના અંકુશની બહાર હોય.

આ બીલને માટે જેઓ જવાબદાર છે તેઓ પણ જો સાંભળે નહિ તો અમારી તેઓને ચેતવણી આપવાની ગંભીર ફરજ થઇ પડે છે કે, આવો કાયદો ટુંક સમયને માટે ભલે સફળ થયેલો જણાય પરંતુ આગળ જતાં તેની અસર તેઓએ ધારેલી હશે તેના કરતાં જુદીજ થશે.

એ દેખીતુંજ છે કે પાર્લામેન્ટના કાયદાથી કોમ્યુનીઝમનો નાશ થઇ શકશે નહિ. તેને છુપાઈ જવા દેવામાં તે કદાચ સફળતા પ્રાપ્ત કરે તો પણ, આખરે તો તેવું પગલું તેનું જોર વધારનારૂંજ થઇ પડશે. વળી આપણે એ પણ ખાત્રી રાખીએ કે કોમ્યુનીઝમનો બચાવ કરનારાઓને તેથી નવી અને વધારે મજબુત દલીલો મળશે.

બીશપે કહ્યું કે કોમ્યુનીઝમનો સામનો કરવાનો રાજ્યને માટે એકજ ઇલાજ છે, તે એ કે સમાજમાં ન્યાય આપવાનો પ્રયત્ન કરવો. પ્રત્યેક ખ્રીસ્તીની ફરજ છે કે રાજ્યના એ કાર્યમાં તેણે સતત મદદ કરવી.

વધુમાં બીશપે કહ્યું: ખ્રીસ્તી ધર્મ અને કોમ્યુનીઝમ વચ્ચે સમજુતીને માટે અવકાશ નથી. આધુનિક કોમ્યુનીઝમ સાથે ખ્રીસ્તી ધર્મનો મેળ બેસી શકે તેમ નથી કારણ કોમ્યુનીઝમ અર્થવાદી તેમજ નાસ્તિકવાદી છે.

કોમ્યુનીઝમમાં સત્ય અને અસત્યનું વિચિત્ર મીશ્રણ રહેલું છે, પરંતુ સત્યના કરતાં અસત્યની એટલી બધી માત્રા રહેલી છે કે તેમાં રહેલું સત્ય ઢંકાઇ જાય છે.

આપણે સ્પષ્ટપણે સમજીએ કે તેનું જુદાપણું સામાજીક નહિ પણ ધાર્મીક સ્વરૂપ લેનારૂં છે. તેનું મુળજ જુદાપણાથી ભરેલું છે. તેમાં એવી પિશાચવૃત્તિ રહેલી છે કે જે પાપથીજ પુણ્ય પ્રકાશશે, અંધકારથીજ પ્રકાશ થશે, જુલમથીજ આઝાદી મળશે એમ માને છે.

ખ્રીસ્તી ધર્મીઓએ તો કોમ્યુનીઝમનો વીરોધ કરવોજ રહ્યો કેમકે કોમ્યુનીઝમ એ એક ધર્મ છે અને તેજ ખરો ધર્મ છે એમ તે માને છે.

અને વધુમાં માનવીની સ્વતંત્રતાની કશી પરવા કર્યા સીવાય જબરદસ્તી અને બળાત્કારે પોતાની સ્થાપના કરવાનો તેણે દૃઢ નિશ્ચય કરેલો છે.

નાટાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસનું નીવેદન

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી કરવામાં આવેલાં એક નીવેદનમાં જણાવ્યું છે કે. ડો. મોરોકાએ કરેલી હાકલ વિષે હીંદીઓએ પોતાની સ્થિતી સ્પષ્ટ કરવી જોઇએ.... હીંદીઓએ આ દિવસે કલર્ડો અને પ્રજાતંત્રવાદી યુરોપીયનો સાથે ભળી સમાન પણે લાગુ પડતી જુલમી નીતીનો વીરોધ કરનારી મહાન લડતમાં આફ્રીકાનોને એકત્ર થઇ સાથ આપવો. વીરોધના રાષ્ટ્રદિને યુનીયનના સઘળા ન્યાય પ્રિય લોકો જુલમ અને અન્યાયની સામે પોતાનો વીરોધ જાહેર કરશે. આ વીરોધ યુરોપીયનો સામે નથી; સાઉથ આફ્રીકામાં જે સઘળી વસ્તુઓ આપણે ચાહીએ છીએ, તેનો નાશ કરનારા અનિષ્ટ બળોની સામે છે.

આ દિવસે આપણે આપણા પોતાના ઘરોમાં અને પ્રાર્થનાના સ્થળોમાં પ્રાર્થના કરીશું અને કોઇ પણ સંજોગોમાં હીંસા કરીશું નહિ. યુનીયનમાં વસતા લોકશાસન ચાહનારા સઘળા લોકોએ ગમે તેવી ઉશ્કેરણી થાય તો પણ અહીંસાને માર્ગેજ ચાલવું જોઈએ.

આખા દેશને સ્પષ્ટ કરી દેવું જોઇએ કે જુન તા. ૨૬ મીનો દિન સંયમ અને ગોભાથી પાળવામાં આવશે. વીરોધનો રાષ્ટ્ર દિન ગોઠવનારાઓ માને છે કે લોકોએ વીરોધનો સૌથી સુધરેલો માર્ગ લેવો જોઇએ. તેઓનો વીરોધ તિરસ્કારની ભાવનાપર નહિ પરંતુ પ્રેમ અને માનવ બંધુત્વની ભાવનાપર રચાયેલો હોવો જોઇએ. દેશના તંત્રમાં અનાજ વગરના પીડાએલા લોકોને માટે તેઓના હયાત હકો છીનવી લેવા સામે અને આખા દેશમાં આપખુદ સત્તા સ્થાપવા સામે પોતાનો વીરોધ અસરકારક રીતે દર્શાવવાનો એજ એક માત્ર માર્ગ છે.

આ ખરી દ્રષ્ટિએ જોતાં એક પણ સાઉથ આફ્રીકાવાસીથી કે ખુદ નેશનલીસ્ટોથી પણ આ મોભાભરેલા અહીંસક વીરોધની સામે વાંધો નહિ લઇ શકાય."

ઈમીગ્રેશનની તકલીફો

ઈમીગ્રેશન ખાતાંએ મીસીસ એસ. વીલીયમ્સ નામની એક હીંદી સ્ત્રીનાં બે વર્ષનાં બાળકને ટ્રાંસવાલમાં પ્રોહીબીટેડ ઇમીગ્રન્ટ ઠરાવ્યું છે. બાળકની માતા જોહાનીસબર્ગમાં રહે છે અને તેને નાટાલમાં કોઈ સગાં નથી કે જ્યાં એ બાળક જઇ શકે. બાળકનો બાપ નાટાલમાં જન્મેલો હોવાથી તેને ટ્રાંસવાલમાં રહેવાનો હક ન હોતો. વગર હકે તે ટ્રાંસવાલમાં દાખલ થઇ આ સ્ત્રીને પરણ્યો હતો અને ત્યાર બાદ તેને છોડી ન્હાસી ગયો. આ ખુલાસો કરવા છતાં ઇમીગ્રેશન ખાતાંએ તેના બાળકને પ્રોહીબીટેડ ઇમીગ્રન્ટ ઠરાવ્યું છે.

આ સીવાય બીજી પણ ઇમીગ્રેશનની તકલીફો વધવા લાગી છે.

નાટાલના હીંદી વીદ્યાર્થીઓ ટ્રાંસવાલની વીટવોટર્સરેન્ડ યુનીવરસીટીમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છે તેઓની પરમીટો ઇમીગ્રેશન ખાતાં તરફથી છીનવી લેવામાં આવી રહી છે. એવા બે વિદ્યાર્થીઓની પરમીટો પાછી લઇ લેવામાં આવી છે. એક વીદ્યાર્થી ઇન્ડિઅન બરસરી કમીટી તરફથી તેને મળેલી બરસરીથી આર્ટસનો અભ્યાસ કરી રહ્યો છે અને પહેલાં વર્ષમાં છે.

આ સીવાય આટલાં વર્ષો થયાં હીંદીઓને હીંદ જવાને સર્ટીફીકેટ ઓફ આઇડેન્ટીટી અરજી કર્યા બાદ એક કલાકની અંદર મળી જતી હતી. આજે તે મળતાં છ અથવા વધારે અઠવાડીયાં થાય છે. હીંદ જતી સ્ટીમર બે મહિને એક વાર ઉપડે છે એટલે સર્ટીફીકેટ ઓફ આઇડેન્ટીટી જો વખતસર ન મળી તો તેને લાંબો વખત રાહ જોવી પડે છે.

વળી આ સર્ટીફીકેટ ઓફ આઇડેન્ટીટીની મુદત આજ સુધી ત્રણ વર્ષની હતી તે હવે ઘટાડી એક વર્ષની કવામાં આવી છે અને ત્યાર બાદ જો મુદત વધારવી હોય તો તે વધારી આપવાનું મુલ્કી પ્રધાનની મુનસુફીપર રહ્યું છે.

વળી એવા દાખલા બનેલા છે કે જ્યાં સગીર બાળક જન્મની તારીખની કંઈક ભુલને લીધે ઇમીગ્રેશન કાયદા મુજબ સગીર વયમાંથી ઉમરે પહોંચ્યા ને એકાદ બે દીવસ વધુ થઇ ગયા બાદ પોતાના મા બાપ સાથે દાખલ થયું હોય છે. આ બાળક પ્રત્યે એજ કુટુમ્બનાં બીજાં બાળકો કરતાં જુદી રીતે વર્તવામાં આવે છે. ઇમીગ્રેશન ખાતાં તરફથી કહેવામાં આવે છે કે એ જો યુનીયનની બહાર જશે તો ફરી તેને દાખલ કરવામાં આવશે નહિ. તેવા માણસથી પરણવા પણ નહિ જઇ શકાય. તેમ જેની સાથે પરણવાનું નક્કી થયું હોય તેવા પુરૂષ યા તેવી સ્ત્રી પણ, તે પ્રોહીબીટેડ ઇમીગ્રન્ટ હોઇ, યુનીયનમાં દાખલ ન થઇ શકે. એટલે એવા માણસને આ દેશમાં અનીતીનું જીવન ગાળવાની ફરજ પડે.

વિજ્ઞાપન

શ્રી. ઉપાનકારનું સાહિત્ય

આપણી સાચી પ્રગતિને જરૂરી આધ્યાત્મિક ભાવનાને પ્રોત્સાહન આપતું શ્રી. "ઉપાનકાર"નું ધાર્મીક સાહિત્ય પૈકી: ઉર્મી વીલાસ, જીવન સાધના, જીવન સુધા, વીગેરેની થોડીક પ્રતો હમણાંજ સ્વદેશથી આવેલી છે તે શી. ૧૦/- (પોસ્ટેજ અને જ્ઞાનયજ્ઞાર્થે) નીચેના શીરનામે મોકલવાથી મળી શકશે.

L. HARRY & SONS,
101 St George's Road,
EAST LONDON.

પંડીત જવાહરલાલ કૃત

જગતના ઇતીહાસનુ રેખા દર્શન
દુનીયાની શરૂવાતથી તે આજ સુધાની દુનીયાની માહીતી આપતો ઇતીહાસ બે ભાગમાં સેટની કીમત. ૧—૩—૦

રમણલાલ દેશાઇ કૃત

અપ્સરા
આ પુસ્તકમાં ઘણા દેશ દેશના ઇતીહાસીક ગુણીકા જીવન ઉપર લખાયલા નીબંધોનો સંગ્રહ છે.
ભાગ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫
સેટની કીમત ૨—૫—૦

રીપબ્લીક નંબર

અમારો તા. ૨૬—૧—૫૦ ના બહાર પડેલો ભારત રીપબ્લીક નંબર; અનેક સંદેશાઓ; ફોટાઓ; લેખો વીગેરે વાંચવા લાયક સામગ્રીથી ભરપુર છે.

કીમત ૨/૩
પોસ્ટેજ સાથે

Indian Opinion.
P. Bag,
Phoenix.

દિલ્હી કરારને સમાજવાદી પક્ષનો ટેકો

[અખબાર જોગા તા. ૬ઠ્ઠી એના એક લાંબાં નિવેદનમાં શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણે દેશના ભાગલા પડયા તેના રાજકારણના ઇતિહાસનું અવલોકન કર્યું છે, અને ભારત-પાકીસ્તાનની લઘુમતીઓની હિજરત અને કોમી તોફાનો અંગે સમાજવાદી પક્ષની નીતિ સમજાવી છે, અને નેહરૂ-લીયાકત કરારને ટેકો આપનારાં કારણો સમજાવ્યાં છે. નીવેદનમાં વીચારો સારી રીતે રજુ કરાયા છે. વાચકે એ ધ્યાન દઈને અભ્યાસ કરવા યોગ્ય છે. તેમાંથી થોડા અગત્યના ફકરા 'હરિજનબંધુ'માંથી નીચે ઉતારીએ છીએ.

દેશના ભાગલા અને તેના સવાલો

જે સીદ્ધાંત અને વહેવારથી દેશના ભાગલા પડયા તેથી કોઇ પ્રશ્ન નો ઉકેલ આવ્યો નહીં. 'દ્વિરાષ્ટ્ર'નાં સીદ્ધાંતથી જોકે બે અલગ રાજ્યો હસ્તીમાં આવ્યાં તોપણ સરહદની બંને બાજુએ બંને અલગ 'રાષ્ટ્રો'ની પ્રજા અડોઅડ પડેલી હતી. હવે મુખ્ય સવાલ એ ઉભો થયો કે: આ અલગ 'રાષ્ટ્રો' એક સાથે મેળથી રહી શકશે? અને એક સમન્વિત પ્રજાનું ઘડતર કરી શકાશે?

અવીભકત હીંદ સામે જે પ્રશ્ન ખડો હતો તે જ પ્રશ્ન પાછો આવીને ઉભો રહ્યો; આ સવાલનો જવાબ જો 'હા' હોય તો દેશના ભાગલા અને તેમાંથી પરિણમેલી બધી કડુતા અને દુસ્મનાવટ બીનજરૂરી હતી; બે પ્રજાઓ અવીભાજીત હીંદમાંયે એક સાથે રહી શકતી હતી.

ઉકેલો

'આ ભયંકર સવાલનો ઉકેલ શો?' કરોડો લોકોએ દર્દભર્યા અવાજથી પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો. સમાજવાદી પક્ષના મતે આ સવાલના માત્ર બે જ ઉકેલ છે, એનો કોઇ ત્રીજો ઉકેલ છે જ નહીં.

એક ઉકેલ 'દ્વિરાષ્ટ્ર'ના સીદ્ધાંતનો તેના પુરેપુરા અર્થમાં સ્વીકાર કરવો એ છે. એનો અર્થ એ કે પાકીસ્તાન માંથી બધા હીદુઓને અને ભારતમાંથી બધા મુસલમાનોને કાઢી મુકવા. મારી જાણ પ્રમાણે ડો. સ્યામાપ્રસાદ મુકરજીએ પુર્વ અને પશ્ચિમ બંગાળની હીંદુ-મુસ્લિમ વસ્તીની ફેરબદલીનો ઉકેલ સુચવ્યો હતો. બીજા કેટલાકે પણ આવું જ સુચન કર્યું હતું. પરંતુ આમાં એ ખ્યાલ કરાયો નથી કે વાત વસ્તીની ફેરબદલી પુર્વ અને પશ્ચિમ બંગાળમાંથી કરવાથી અટકવાની નથી. એ વાતનો જો આપણે સ્વીકાર કરીએ તો પછી એ દીશામાં આપણને અનીવાર્ય રીતે એની છેવટની હદ સુધી જવું પડશે.

આ ઉકેલ મને જરાયે રૂચતો નથી, અને માનવસંસ્કૃતિના સીદ્ધાંતોમાં માનનાર દરેકને એ રૂચે જ નહીં. બે માણસો જુદા જુદા ધર્મના હોય તેટલા જ કારણથી તેઓ સાથે રહી જ શકે નહીં એ સીદ્ધાંત સ્વીકારવા તૈયાર થવું એટલે અજ્ઞાનના યુગ તરફ પાછા જવા જેવું અને પોતાના સીદ્ધાંત નો ઇન્કાર કરવા જેવું થયું.

આ ઉકેલના વહેવારમાં જે પરિણામો આવે એ પણ ઓછાં બુરાં નથી. લોકોને ઘરમાંથી બળજબરી કર્યા સીવાય કાઢી મુકી શકાય નહીં. આવા મોટા પાયા પર બળનો ઉપયોગ કરવાથી સમગ્ર પ્રજા પશુ જેવી બની ગયા વગર રહે નહીં, અને આ દેશ માં માનવજીવન પશુજીવનના ધોરણ પર જ મુકાઇ જાય.

વળી, આવી જંગી હિજરતથી દેશની અર્થરચના તુટી પડે, અને રાજ્ય પર અસહ્ય નીવડે એવો બોજો આવી પડે. વળી, એક કરોડ હીંદુઓના બદલામાં ચાર કરોડ મુસ્લિમોની વસ્તીની ફેરબદલી એક નવા ઝઘડાની પરંપરા શરૂ કરે, કારણ કે વધારાની વસ્તીને વસાવવા માટે નવા પ્રદેશની માગણી કરવાનું પાકિસ્તાન યોગ્ય માને આમ આ ઉપાયથી નવો રોગ પેદા થાય.

આ ઉકેલના સ્વીકારથી હીંદુ કોમવાદનો વીજય થયો એવો અર્થ કરાય અને તેથી હીંદુ 'રાષ્ટ્ર'ની વૃત્તિ પ્રબળ બને. અને પરીણામે અલગવાદ અવળ્યં પણે વધારે વધે; અને આ અલગપણાની મનોવૃત્તિ ધાર્મીક કોમો પુરતી મર્યાદિત ન રહેતાં જાત, ભાષા અને જ્ઞાતિઓના સમુહોને પણ ઘેરી વળે અને તેમાં ભારતનો વીનાશ જ થાય.

આમ દરેક દૃષ્ટિએ જોતાં વસ્તીની ફેરબદલીનો વીચાર છોડવો જોઇએ.

બંને રાજયો ધર્મથી પર બને

તેથી હવે માત્ર એક શકય ઉકેલ રહે છે. ભારત અને પાકીસ્તાન બંને ધર્મથી પર રાજ્યો બને અને બંને દેશમાં લઘુમતીને પુરી સલામતી અને સમાન નાગરીકતા મળે

આ મુળભુત પૃથક્કરણને લક્ષમાં રાખીને સમાજવાદી પક્ષની કારોબારીએ રેવા ખાતે પુર્વ બંગાળની પરિસ્થિતિ અંગે પોતાની નીતીની જાહેરાત કરી હતી. હજુ પણ અમારી નીતિ એ જ રહી છે. તેથી એના મુખ્ય મુદ્દાઓ સમજાવું તો ઠીક થશે. તેમાં ત્રણ મુખ્ય મુદ્દાઓ હતા. ભારતે એની ધર્મથી પર રહેવાની નીતીને ચુસ્તપણે વળગી રહેવું જોઇએ, અને પાકીસ્તાનમાં ભલે ગમે તેમ હોય પણ ભારતે પોતાના મુસ્લિમ નાગરીકોને પુરેપુરૂં રક્ષણ અને સલામતી આપવાં જોઇએ અને તેમને નાગરીકતાના સમાન અધિકારોની બાંયધરી આપવી જોઇએ.

બીજો મુદ્દો એ કે, બધી લઘુમતીઓને સંપુર્ણ રક્ષણ અને વીકાસની તક માટે વાણી અને કાર્યોમાં બાંયધરી આપવામાં પાકીસ્તાન સાથ આપે એ માટે તેને મીત્રભાવે સમજાવવાના ભારતે પ્રયાસો કરવા જોઇએ. કારોબારીએ આગળ જણાવ્યું કે 'આ બાબતમાં સંયુકત તપાસ સમીતી અને શ્રી લીયાકતલીખાન સાથે સંયુકત પ્રાપસનું વડાપ્રધાને કરેલાં સુચનનું કશું પરીણામ આવ્યું નથી. પરંતુ એ ભાવના સંયુકત કામોમાં વીકસાવવી જોઇએ.'

છેલ્લાં મુદ્દામાં આ પ્રયાસો નીષ્ફળ જાય તે પ્રસંગે શો માર્ગ લેવો તેનો નીર્દેશ હતો. કારોબારીના શબ્દોમાં કહું તો 'આપણી સરકારના ખરાદીલના પ્રયાસો સફળ નીવડે નહીં અને પાકીસ્તાનના લોકો અને સરકાર તેમની વર્તમાન નીતી ચાલુ રાખે તો છેવટે ભારતે પોતાની મેળે પાકીસ્તાન માંની લઘુમતીઓનું અને માનવ અધિકારોનું રક્ષણ કરવા માટે વીના વીલંબે દરેક પગલું લેવું જોઇએ.'

આ નીતીને હજુ પણ હું મકકમપણે વળગી રહું છું અને માનું છું કે એ સીવાય બીજો કોઈ રસ્તો નથી.

શાંતિ અને યુદ્ધ

જોકે એ ખરૂં કે આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદામાં તેને 'યુદ્ધકલ્પ ઉપાયો' (એટલે કે યુદ્ધ જાહેર કર્યા વિના લગભગ યુદ્ધ જેવું પગલું) કહે છે એની મેં સુચના કરી હતી, પરંતુ એ માટે મેં જે શરતો મુકી હતી એને બાજુએ મુકીને અંતીમ પગલા પર જ ધ્યાન લગાવી દેવું એ ઠીક ન કહેવાય. મેં જે શરતો મુકી હતી તે ફરીથી કહું. પહેલી એ શરત પર મેં ભાર મુકયો હતો કે હીંદમાં શાન્તિ અને વ્યવસ્થા જળવાય અને આપણા મુસ્લિમ નાગરીકો કશી ધાસ્તી વિના રહે અને હીંદુઓ જેટલા સમાન અધિકારો ભોગવે. પછીના નીવેદનમાં મેં કહ્યું હતું તે મુજબ જ્યારે આપણે આંગણે જ લઘુમતીના માનવઅધિકારનું રક્ષણ ન કરી શકતા હોઇએ ત્યારે આપણે એના રક્ષણ માટે બીજે ધસી શકીએ નહીં. વળી નાગપુરમાં મેં ભાર મુકીને કહ્યું હતું કે જોકે પંડિત નેહરૂના મૈત્રીભર્યા પ્રયાસો સફળ થયાં નથી, પરંતુ શાન્તિને માર્ગે ઉકેલ પર પહોંચવા માટે નવેસરથી પ્રયત્નો થવા જોઇએ.

જ્યારે બધા શાંતીભર્યા પ્રયાસો આપણે કરી ચુકીએ અને એમાં સફળતા સાંપડે નહીં, અને આપણે ઘેર શાંતિ જાળવી શકીએ તથા આપણી લઘુમતીઓને ન્યાય આપી શકીએ ત્યારે જ સશસ્ત્ર દરમીયાનગીરી કરાય એમ મેં સુચના કરી હતી.

પરંતુ નેહરૂની આશા સાચી ઠરી અને શાંતિભર્યો કરાર થઇ શકયો. એ કરારનો વીરોધ કરવો કે એના અમલને અવરોધવો એ આગ સાથે ખેલવા જેવું છે; કારણ કે નેહરૂએ કહ્યું હતું તેમ બીજો માર્ગ યુદ્ધનો જ રહે. યુદ્ધ એક ભયંકર મામલો છે અને જ્યારે બીજા માર્ગો ખુલ્લા હોય ત્યારે કોઇ ડાહ્યો માણસ એમાં ધસી જાય નહીં. વળી યુદ્ધથી ન તો પુર્વ બંગાળના હીંદુઓ બચી શકે કે ન તો એથી શરણાર્થીઓના પુનર્વસવાટમાં મદદ મળે.

પાકીસ્તાનના હેતુની પ્રામાણીકતા વીષે બહુ વાતો થાય છે. બધી બાજુથી પુછવામાં આવે છે: 'તેઓ કરારનો અમલ કરશે?' પરંતુ આપણે એનો અમલ કરીશું કે કેમ એ સવાલ પુછવાનું કોઈને સુઝતું નથી. પશ્ચિમ બંગાળના લોકોનો મીજાજ અને ત્યાંનાં છાપાંઓનું વલણ જોતાં આવો વ્યાજબી સવાલ પુછી શકાય.

* * *

આપણે યાદ રાખીએ કે જો આપણે કરારનું પાલન કર્યું અને પાકીસ્તાને ન કર્યું તો એક ઉકેલ—જોકે દુ:ખદ—રહે છે. પરંતુ આપણે બંને એના પાલનમાં નીષ્ફળ ગયા તો કોઇ પણ ઉકેલ રહેતો નથી. બંને બાજુ કોમી વાતાવરણ હોય તેમાં યુદ્ધ લડાય તો એથી બંનેનો વીનાશ જ થાય. પરંતુ ભારત સંસ્કૃતીના સીદ્ધાંતોનો આદર કરીને અને માનવઅધિકારોને સન્માનીને તે જ અધિકારો અને સીદ્ધાંતોના અમલ વાસ્તે બળનો ઉપયોગ કરે એ જુદી વાત કહેવાય. આ બળનું પરીણામ અનીષ્ટ અને પ્રત્યાઘાતી બળોના પરાજ્યમાં આવ્યા વિના રહે જ નહીં.

સમાજવાદી તરીકે હું હમેશાં કોમવાદનો શત્રુ રહ્યો છું. હું લીગનો અને 'દ્વિરાષ્ટ્ર'ના સીદ્ધાંત અને ભાગલાનો કટ્ટર વિરોધી હતો. હીંદુ, શીખ અને બીજા બધા કોમવાદનો હું શત્રુ હતો અને છું.

ગાંધીજીનું વલણ

પંજાબનાં રમખાણો વખતે એક વખત ગાંધીજીએ જે કહ્યું હતું તેની મારા ટીકાકારોને યાદ આપું. જ્યારે બળપુર્વક લોકોની જંગી હિજરત શરૂ થઇ ત્યારે ગાંધીજીએ તેની સામે પોતાનું દૃઢ વલણ લીધું. તેમણે ગંભીરતાથી જાહેર કર્યું કે વસ્તીની ફેરબદલીને તેઓ કદી છેવટની સ્વીકારી શકે નહીં અને માણસો જુદા જુદા ધર્મ પાળે તે કારણથી તેઓ એક સાથે રહી શકે નહીં તે સીદ્ધાંત આગળ તેઓ કદી પોતાનું મસ્તક નહીં નમાવે. તેમણે કહ્યું કે હીંદમાં એવી પરીસ્થિતી પેદા કરવી જોઇએ કે જેથી જીવ લઇને

ભાગી ગયેલ દરેક મુસલમાન પોતાને ઘેર પાછો ફરે અને શાંતી અને મોભાથી રહે. અને વળી તેમણે કહ્યું કે પાકીસ્તાનમાં એવા જ સંજોગો નીર્માણ કરવા જોઇએ, જેથી દરેક હીંદુ અને શીખ પોતાને વતન પાછો જાય અને ત્યાં માનભેર અને સુખેથી જીવે.

અને પછી તેમણે સૌથી વધુ ચોંકાવનારાં શબ્દો કહ્યા. તેમણે કહ્યું કે જો આપણે ભારતમાં આવી પરીસ્થિતિ પેદા કરવામાં સફળ થયા અને પાકીસ્તાન નીષ્ફળ ગયું તો એ મુદ્દા પર પાકીસ્તાન સાથે લડી લેવા હું તૈયાર થઇશ. એ યાદ રાખીએ કે ભારતમાં આવા સંજોગો નીર્માણ કરવાની કોશીશમાં રાષ્ટ્રના પીતાએ પોતાના પ્રાણનું બલીદાન આપ્યું.

સીદ્ધાંતની દૃષ્ટિએ મારી દરખાસ્ત ગાંધીજીએ જે ઉપર કહ્યું એનાથી ભીન્ન નથી. અલબત્ત એ વીષે શંકા નથી કે મહાત્માજીને ખાતરી હતી કે જે માટે પોતે કામ કરતા હતા તે સંજોગો પેદા કરવામાં તેમને સફળતા મળી તો તેમની સફળતાનું નૈતિક બળ પાકીસ્તાન ઉપર વીજય મેળવત અને જે લડાઇની તેમણે વાત કરી હતી તે લડવાની જરૂર ન રહેત. મારા જેવા નાના માણસો એ જ આશા સેવે.

પાકીસ્તાનના હીંદુઓ માટે આપણે જેની માગણી કરીએ તેવા સંજોગો આપણે ભારતમાં મુસ્લિમો માટે પેદા કરવામાં નીષ્ફળ ગયા તો મારી દરખાસ્તોમાં 'બળના પગલાં'ને કોઇ અવકાશ નહોતો એ હકીકત યાદ રાખવી જોઇએ પરંતુ જો આપણે એવા સંજોગો પેદા કરી શકીએ અને પાકીસ્તાન એમ ન કરે અને સમાધાનના બધા શાંતિના માર્ગોનો ઈન્કાર કરે તો નાગરીક પ્રત્યેના તેના કર્તવ્યનું પાલન કરાવવા માટે પાકીસ્તાનને પરાણે ફરજ પાડવાના ભારતના કાર્યમાં બીજા હીંદીઓની સાથે મુસલમાનો પણ સાથ આપે એવી મેં મારી દરખાસ્તમાં જરૂર અપેક્ષા કરી હતી.

પુનઃજોડાણ

છેવટમાં અખંડભારત વીષે થોડા શબ્દો. હીંદુ કોમી વર્તુળોમાં હીંદ-પાકીસ્તાનના પુનર્જોડાણ વીષે ઘણી વાતો ચાલે છે. પરંતુ એ કરૂણ ઘટના છે કે આ લોકો એ સમજતા નથી કે તેમનાં કામોથી જ તેઓ તેમનો હેતુ મારી નાખે એવી દરેક વસ્તુ ઉત્પન્ન કરે છે. દેશના ભાગલા માટે મુસ્લિમ અને હીંદુ કોમવાદી યુદ્ધથી જીતી લઇને જોડવાનું સ્વપ્ન સેવતો હોય તો એ શેખચલ્લીની સૃષ્ટિમાં વસે છે. પાકીસ્તાન અને ભારતના દસ કરોડ મુસ્લિમોને કદી બળજબરીથી તરવારને જોરે હીંદુસ્તાનના નાગરીક કરી શકાય નહીં.

ધારો કે દુનીયા એવી લડાઇ લડવા દે અને ભારતને એમાં વીજય મળે તોપણ એ વીજય એનો પરાજય બને, કારણ કે તો તેને દસ કરોડ બળવાખોરોને સંભાળવાના રહે, અને તેમને વીદેશના કરોડોનો ટેકો હોય. દસ કરોડ લોકોને ગુલામીમાં રાખવાનું કામ કોઇ પણ પ્રજાના ગજા બહારનું છે. અને હીંદ શા માટે કોઇને ગુલામીમાં રાખવા જોઈએ? બીજાને ગુલામ કરવા માટે શું આપણે ગુલામીમાંથી મુકિત મેળવી? મારા દેશભાઇઓનું હૃદય જો હું બરાબર સમજતો હોઉં તો મને લાગે છે કે આનો જવાબ બધા લોકો તરફથી નકારમાં જ આવે.

જોકે એ કાંઇક વીચીત્ર લાગશે પણ હું યે ફરીથી એક થયેલા હીંદનું સ્વપ્ન સેવું છું. હું એવું સ્વપ્ન સેવું છું કારણ કે હું સમાજવાદી છું. હું એવું સ્વપ્ન સેવું છું કારણ કે હું એશીયાના સમુહતંત્રનું અને છેવટે અખિલ જગતની સરકારનું સ્વપ્ન સેવું છું. પરંતુ અખિલ જગતની સરકાર અને હીંદુ સામ્રાજ્યવાદ વચ્ચે આસમાનજમીનનું અંતર છે.

ખબરપત્રો

પોર્ટ એલીઝાબેથના હિંદીઓનો વીરોધ

પોર્ટ એલીઝાબેથ એન્ડ યુટનહેગ પ્રોપર્ટી ઓનર્સ એન્ડ ટ્રેડર્સ એસોસીએશનની પોર્ટ એલીઝાબેથમાં ટુંક સમયપર મળેલી સભામાં પસાર થએલા ઠરાવની વીગત નીચે પ્રમાણે છે.

તા. ૩૧ મે ૧૯૫૦ ના ધારાસભામાં મી. એ. બ્લુમબર્ગ તરફથી પુછાએલા પ્રશ્નના જવાબમાં ડૉ. ડોંગીસે જણાવ્યું હતું કે ૧૯૪૬–૧૯૫૦ સુધીની મુદત દરમીયાન કેપ પ્રાંતમાં હીંદીઓએ પા. ૧૫,૧૫,૧૭૮ ની કીંમતની પ્રોપર્ટી મેળવી હતી અને એટલીજ મુદત દરમીયાન બીન-એશીયાટીકોને માત્ર પા.૨૫,૦૦૦ ની કીંમતની પ્રોપર્ટી વેચી હતી.

એ હકીકત ખોટી અને ભમાવનારી છે. એકલા પોર્ટ એલીઝાબેથમાંજ અમે પુરવાર કરી આપી શકીએ છીએ કે હીંદીની માલીકીનો એકજ બ્લોક, જેની કીંમત પા ૧,૧૫,૦૦૦ ની હતી, તે ૧૯૪૯ ના જુનમાં એક યુરોપીયન કંપનીને વેચવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં છેલ્લા દસ વર્ષમાં હજારો પાઉન્ડની કીંમતની પ્રોપર્ટી પોર્ટ એલીઝાબેથમાં હીંદીઓના હાથમાંથી યુરોપીયનના હાથમાં ગઇ છે. વધુમાં એકલા પોર્ટ એલીઝાબેથમાંજ મેન સ્ટ્રીટ, રસલ રોડ, મોફેટ સ્ટ્રીટ, મીલ પાર્ક, નોર્થ એન્ડ વિગેરે લત્તા એક વાર હીંદી માલીકીના અને હીંદીઓથી વસાયેલા હતા જેમાંના કેટલાક લત્તા આજે પણ એ વસ્તુનો પુરાવો આપી રહ્યા છે.

કેપટાઉનના કરાર, જેમાં-હીંદીઓને પશ્ચિમના ધોરણે ઉન્નતિ કરવાનું સ્પષ્ટ જણાવાયું છે અને હીંદીઓને હીંદ નહિ પણ સાઉથ આફ્રિકાને પોતાનું સ્થાયી વતન ગણવાનું અને સાઉથ આફ્રિકાના વીકાસમાં મદદ કરવાનું કહેવામાં આવેલું છે, તેના આધારે આ દેશમાંથી હીંદીઓ તરફથી ખાસ વીસાતની મુડી બહાર મોકલવામાં આવી નથી અને બીજા આયાત થએલા વર્ગોની સાથે હીંદીઓએ પણ પોતાની આર્થીક શકિત અને સંજોગો અનુસાર સાઉથ આફ્રિકાના વીકાસમાં ફાળો આપેલો છે. અમારી ન્હાની વસ્તી જોતાં અને મર્યાદિત સાધનો જોતાં અમારો એવો દૃઢ મત છે કે ગ્રુપ એરીયાઝ બીલ અવનતી કરનારૂં અને અનિષ્ટ બીલ છે, જેની સાઉથ આફ્રિકાપર નુકસાનકારક અને લોકોમાં અણરાગ અને અસંતોષ ફેલાવનારી અસર થશે.

ગાંધી ભારત વિદ્યાલય, (જોહાનીસબર્ગ)

તા. ૩૧–૫–૫૦ અને ૩–૬–૫૦ ને દિને ગાંધી હોલમાં ગાંધી ભારત વિદ્યાલયનો વાર્ષીકોત્સવ ઉજવાયો હતો. શાળાને લગતાં ગીતો, ગરબા, સંવાદ, અભિનયગીતો વગેરેનો મનોરંજક કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. સમાજનાં એક સભ્ય શ્રી. ગોપાળદાસ, જી. તીકમદાસે તેની પ્રશંસા કરી શાળાને પૌંડ ૨૫ ની રકમ દાન કરી હતી જે સાભાર સ્વિકારવામાં આવી હતી.

ઉપલા કાર્યક્રમ ઉપરાંત પહેલે દિવસે શાળામાં સત્વાતમું ધોરણ પાસ કરનાર વિદ્યાર્થીઓને "શાળાન્ત પરીક્ષા" પાસ કર્યાના સર્ટીફીકેટો આપવામાં આવ્યાં હતાં. બીજે દિવસે ગઇ વાર્ષીક પરીક્ષામાં દરેક વર્ગમાં પહેલા અને બીજા નંબરે પાસ થનાર વિદ્યાર્થીઓને ઇનામો આપવામાં આવ્યાં હતાં

શાળાના પ્રીન્સીપાલે બાળકોના વાલીઓના સહકાર માટે તેઓની પ્રશંસા કરી શાળામાં શીખવવામાં આવતા વિષયોનું વિવેચન કરતાં કહ્યું કે શાળામાં ગુજરાતી, ગણીત, હિંદનનાં ઇતીહાસ–ભૂગોળ, હીંદી, ધાર્મીક શીક્ષણ વગેરેનું શીક્ષણ આપવામાં આવે છે. તે ઉપરાંત શાળાની અનેક ઇતર પ્રવૃત્તિઓ બતાવી હતી. જેમકે, દર શુક્રવારે બાળકોને ફીલ્મ બતાવવામાં આવે છે. દર શનીવારે પ્રાર્થના–આરતી વગેરે કર્યા બાદ બાળકોને કસરત, રમત, સંગીત વગેરે શીખવવામાં આવે છે. અને મોટા છોકરાઓને ક્રીકેટ, ફુટબોલ વગેરે રમતો રમાડવા લઇ જવામાં આવે છે. તે ઉપરાંત શાળામાં બેડમીન્ટન, ટેબલ ટેનીસ, ટેનીકોઇટ વગેરે રમતો પણ રમાડવામાં આવે છે. શાળામાં ડીબેટીંગ સોસાયટી પણ રાખી છે જેમાં બાળકો પોતે વીષયો પસંદ કરી તે પર ચર્ચા કરે છે, વર્ષમાં બે વખત બાળકોને શાળાનાં બસમાં બહાર પીકનીક માટે પણ લઇ જવામાં આવે છે.

બાદ શાળાનાં સંચાલન માટે ફી સીવાય બીજી કંઇ આવક ન હોવાથી વાલીઓને તેમના બાળકોની ફી નીયમીત ભરી દેવાની વીનંતી કરી હતી. પ્રજા તરફથી શાળાને રક્ષાબંધન વખતે પૌંડ ૫૦૦, જેવું સારૂં દાન મળે છે તેની નોંધ લઇ પ્રીન્સીપાલે બધાંનો આભાર માન્યો હતો.

શાળાનાં ૪૦૦ બાળકો માટે વર્ગો ખુટે છે. અને બસ પણ જુનો થઇ ગયો છે અને નાનો પડે છે એટલે તેની વ્યવસ્થા કરવાની બધાંને વીનંતી કરવામાં આવી હતી.

અંતમાં આશા રાખવામાં આવી હતી કે વીદ્યાદાન જેવાં સૌથી ઉત્તમ

કન્ટ્રીના ગ્રાહકો:— અન્ય સ્થળેથી માલ મંગાવતા પહેલાં, અમને એક વખત તક આપી ખાત્રી કરી જુઓ:— મરી–મસાલો, કઠોર, કરીયાણુ, દેશી ઘર–ગથ્થુ દવાઓ, હવન-પુજા તેમજ લગ્ન અંગેની જરૂરીયાતો–દેશી લુગડાં, બનારસી સાડીઓ ઇત્યાદી, સર્વ વસ્તુઓ કીફાયત ભાવે. "ગ્રાહકોને સંતોષ આપવો એ અમારો મુદ્રાલેખ છે." ૩૦ વર્ષની ડરબનમાં સુપ્રસિદ્ધ દુકાન:—

એડ્રેસ: ૧૧૦ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.
ફોન: ૨૪૮૪૫.

પરભુ નરસીંહ એન્ડ કુ. (પી) લીમીટેડ.

દાન i સૌ કોઇ પોતપોતાનો યત્કિંચિત ફાળો આ શાળાને આપી વીદ્યાર્થીઓનાં આશીર્વાદ મેળવશે.

લગ્ન

જોહાનીસબર્ગના શ્રી. છનાભાઇ ભીખાભાઇ (માણેકપોર નીવાસી) ના પુત્ર શ્રી. સુખાભાઇના લગ્ન તવડીવાળા શ્રી. કેશવભાઇ લક્ષ્મણભાઇની પુત્રી શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન સાથે તા. ૨૮–૫–૫૦ ના રવીવારે ગાંધી હોલમાં થયાં.

* * *

બોકસબર્ગ નોર્થના દેવાભાઇ વસનજી ના પુત્રી શ્રીમતી ધનગૌરીના શુભ લગ્ન પીપળા નીવાસી શ્રી. નરોત્તમભાઇ જીવણજીના પુત્ર શ્રી. રઘુનાથજી સાથે તા. ૧૩–૫–૫૦ ના રોજ થયા છે. ઉપરોકત લગ્નમાં જે ભાઇ બેનોએ શુભાશીશો નવદંપતીને પાઠવ્યા છે તે સર્વે ભાઇ બેનોનો ભાઇ દેવાભાઇ આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે.

* * *

જોહાનીસબર્ગના શ્રી. પ્રેમાભાઇ માધવભાઇના પુત્ર શ્રી. ભવનભાઇના લગ્ન વશાડ નીવાસી શ્રી. ભગવાનભાઇ ગોકળભાઇની પુત્રી શ્રીમતી સવીતાબેન સાથે તા. ૧૧–૬–૫૦ ના પાટીદાર હોલમાં થયા હતાં. તેમજ તેમના બીજા પુત્ર શ્રી. રણછોડભાઇના લગ્ન અકોટીવાળા સ્વ. પરાગભાઇ મોરાર ભાઇની પુત્રી શ્રીમતી નાનીબેન સાથે તેજ દિવસે તેજ સ્થળે થયા હતાં.

—યુટનહેગ (કે૫) માં એક નેટીવ સ્ત્રીએ એક સાથે ત્રણ બાળકો બે—છોકરા અને એક છોકરી—ને જન્મ આપ્યો છે. તેઓના માબાપોએ બે છોકરાઓના નામ મહાત્મા ગાંધી અને નેહરૂ પાડવાનું ઠરાવ્યું છે.

"ગોલ્ડ મેડલ" કવોલીટી

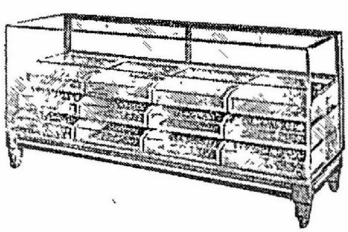

હાઇ-કલાસ
ડીસ્પ્લે કાઉન્ટરો
અને શૌ કેસીસ
રીફ્રીજરેટર કાઉન્ટરો

વાલ યુનીટસ, ડીસ્પ્લે ફીટીન્ગ્સ, ફ્લોર સ્ટેન્ડ વિ. વિ.
નવાં સચિત્ર કેટેલોગ મંગાવો.

એસોસીએટેડ શોપફીટર્સ લીમીટેડ

જેની સાથે એકસેલસીયર શોપફીટરસ, લિમિટેડ, સા. આ. શોપફિટરસ, લિમિટેડ. જેઓ હાઇ કલાસ ડિસપ્લે કેસિસ બનાવનારાઓ છે અને રેન્ડ ઇસ્ટરશોમાં સુવરણ ચાંદ મેળવ્યો છે, તેઓ જોડાએલા છે.

104 Marshal Street, (Facing Escom House) Johannesburg
Phone 33-4211/2 P. O. Box 6501.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રાસ્તી ૧૯૫૦ જુન	હીંદુ ૨૦૦૬ આષાઢ		મુસલમાન ૧૩૬૮ સવાલ	પારસી ૧૩૧૯ શેહે. કદમી	સુર્યોદય ક.મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૧૬	સુદ	૧	૨૯	૧૭	૬–૪૮	૫–૦૧
શની	૧૭	,,	૨	૩૦	૧૮	૬–૪૯	૫–૦૦
રવી	૧૮	,,	૩	૧	૧૯	૬–૫૦	૫–૫૯
સોમ	૧૯	,,	૪	૨	૨૦	૬–૫૧	૫–૫૮
મંગળ	૨૦	,,	૫	૩	૨૧	૬–૫૨	૫–૫૭
બુધ	૨૧	,,	૬	૪	૨૨	૬–૫૩	૫–૫૬
ગુરૂ	૨૨	,,	૭	૫	૨૩	૬–૫૪	૪–૫૫

નીશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

સુલેખન લેખન માળા આ માળા માં નીચલા પાંચ પુસ્તકો આવે છે. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન મેળવે છે.

સુલેખન લેખન તાલીમ વર્ગ

,, ,, ધોરણ ૧–૨–૩–૪		
પ્રત્યેકની કીંમત	૧	૦
નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક પહેલું	૧	૩
પુસ્તક બીજું	૨	૦
પુસ્તક ત્રીજુ	૨	૩
સાહીત્ય કલ્લોલ		
સાહિત્ય માટે વાચન વધારવા વદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી પુસ્તકો		
પુસ્તક બીજું	૨	૩
,, ત્રીજું	૨	૩
બાળપોથી	૧	૩
આર્થીક ભુગોળ	૫	૦
ઘેર બેઠા ઈંગ્લીશ શીખવા માટે		
પાઠાવલી ભા. ૧–૨ પ્રત્યેકની	૨	૦
અંકગણીતના મુળ તત્વો	૨	૦

વિદ્યાપીઠ વાચન માળા

ચાલણ ગાડી (બાળપોથી)	૧	૦
પહેલી ચોપડી	૧	૩
બીજી ,,	૨	૦
ત્રીજી ,,	૨	૩
ચોથી ,,	૨	૩
પાંચમી ,,	૩	૦
બાળ જગત બાળકોને દુનીયાનું જ્ઞાન થાય એવી સમજથી લખાયેલ પુસ્તક	૨	૦

ચાલો લખીએ

શ્રેણી ૧	૧	૬
,, ૨	૧	૬
,, ૩	૧	૯
,, ૪	૧	૯
,, ૫	૨	૦
,, ૬	૨	૦
,, ૭	૨	૦

સાહિત્ય પાઠાવલી

પુસ્તક પાંચમુ	૨	૩
,, સાતમુ	૨	૩
દેશ દેશાવરમાં—ભુગોળ	૩	૦
આપણા દેશનો ઇતીહાસ	૧	૩

Obtainable From:

'INDIAN OPINION'

P. Bag; PHOENIX, NATAL.

ધાર્મિક પુસ્તકો

ગીતા હૃદય	૩	૦	યોગ વાસિષ્ટ	૧૦	૦
ભકતરાજ હનુમાન	૨	૦	રામનામ ગાંધીજી	૨	૦
પરકમ્મા	૫	૩	બુદ્ધ લીલા	૧	૬
આર્ય ધર્મ નીતિસાર	૨	૦	સુદામા ચરીત્ર	૨	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦	ધર્મક્ષેત્રે કુરુક્ષેત્રે ભાગ ૧–૨–૩–૪. આમા મહાભારત નવી રીતે આ લેખ્યું છે.	૧૫	૦
જીવન નિરિક્ષણ	૫	૬			
ભગવાન બુધ્ધ	૫	૩			
હજરત મહંમદ ઇસ્લામ ધર્મ ઉપર અજવાળુપાડતુ ન્હાનું પુસ્તક	૧	૦			
સંત દેવીદાસ	૨	૯			

Indian Opinion
P. Bag,
Phoenix.

The Epic Fast

(BY PYARELAL.)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

380 Pages. Price: 8s. 6d.

Obtainable From:

"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

બાળ ઉપયોગી સાહીત્ય

તમારા બાળકોને સુંદર પુસ્તકો આપી તેમના જ્ઞાનમાં વધારો કરો.

પાંચ ચરીત્રોનો સેટ

આમાં પાંચ ઇતીહાસીક મહાન નરોના ચરીત્રો છે.

કીંમત ૧૩/-

બાલ રામાયણ	૪	૦
૧૯ બાડીની સૃષ્ટી	૨	૬

શિશુગ્રંથાવલી

સેટ પહેલામાં ૬-પુસ્તકો	૧૨	૬
સેટ બીજાની	૧૫	૦

કીશોર ગ્રંથાવલી

૭ પુસ્તકો નો સુંદર વાર્તાઓના સેટની	૧૪	૬

ઇસપના પાત્રો ગધેડા

બાળકો.ને માટે રમુજી પુસ્તક કીમત	૨	૦
શાંત પળોમા	૨	૬
સોક્રેટીસની સફર	૪	૦
બુધ્ધિનો બાદશાહ	૫	૩
જીબ અને કેતકી	૫	૬
કેટલાંક પક્ષિઓ	૧	૬
ભાગવત કથાઓ	૩	૬

ચરિત્ર રત્નોનો સેટ ભાગ ૧ ૨ જેમાં પ્રત્યેક સેટમાં પાંચ પાંચ પુસ્તકો છે. પ્રત્યેક સેટની. ૭ ૦

કોયડા સંગ્રહ	૨	૦

૧૦ થી ૧૨ વર્ષના બાળકો માટે ૧૩ પુસ્તકોનો સેટ.

કીમંત પા. ૧-૦-૦

૮ થી ૧૦ વર્ષના બાળકો માટે ૧૫ પુસ્તકોનો સેટ.

કીમંત પા. ૧-૫-૦

૧૨ થી ૧૮ વર્ષના યુવક યુવતી માટે આઠ સુંદર પુસ્તકોનો સેટ

કીંમત ૧૪/-

લીલી	૫	૬
વીણુ	૫	૬
બાબુ	૫	૩
બાળકોનો બાંધવ	૧	૦
ઈન્દીરાને પત્રો (નેહરૂ)	૫	૬
બાળવાર્તાબળી	૩	૦
ચપટી ધુળ	૧	
ચતુરની વાતો	૩	
જ્ઞાન ગોષ્ઠી		
લાલો	૫	
ખજાનાની શોધમાં	૪	૦

Obtainable From:

'Indian Opinion'
P. Bag,
Phoenix, Natal.

નવલ કથાઓ

શ્રી હર્ષ	૬	૩
સાહસીકોની સૃષ્ટી	૮	૬
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૬	૦
વડલો	૩	૦
વિરાંગનાની વાતો (૨)	૧૪	૬
વનછાયા	૭	૦
વર કે પુર (રમુજી નોવેલ)	૧૦	૦
લાકડાના લાડુ	૭	૬
સોમનાથ	૧૨	૬
સેનાપતી	૬	૦
સુના મંદીર	૯	૬
રબારણ	૧૦	૦
રૂપમતી	૯	૦
મૃત્યુનું રહસ્ય	૧૦	૦
માનવીની ભવાઇ	૧૨	૦
માયાવી સંસાર	૭	૬
આશાવરી	૭	૦
ઝંઝાવાત ભાગ ૧	૧૦	૦
ચિત્રાદેવી	૭	૬
દાઝેલા હૈયા	૮	૦
દીનાનાથ	૧૦	૬
દરીયા પારના		
બહારવટીયાઓ	૭	૬
ઠેગાઇનો ભોગ	૮	૦
જીવન સ્વપ્ન	૯	૦
જામ તમાચી	૯	૦
જીવતર	૭	૦
જુનુ અને નવુ	૬	૦
બે દેશ દીપક	૫	૩
પુત્ર જન્મ	૧૩	૦
પરીષેશ	૭	૦
પીતાજીનો વન પ્રવેશ	૭	૦
પહેલી પ્રીત	૭	૬
પૃથ્વીશ	૭	૯
ત્રીવીધ તાપ	૫	૦
માડી જાયો	૫	૬
માણસાઇના દિવા (ઝવેરચંદ)	૭	૦
માલધારી	૬	૬
ઘરને મારગે	૯	૦
ચંદ્રકાંત (ભાગ ૧-૨-૩) ૩	૧૫	૦
માનવતાના મુલ	૯	૦
ઘેરાતાં વાદળ	૭	૬
ધરતીને માથાળે	૭	૦
ચિરકુમાર સભા (ટાગોરકૃત)	૧૨	૦
ઇસરદાન	૭	૦
દિલ્હલ	૫	૬
કાંટાનીવાડ	૫	૦
સુખની શોધમાં	૨	૦
શુભદા	૪	૬
ધુધવતાં પુર	૧૧	૦
દેવ અને દાનવ	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું:
C/O INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

સેતુબંધ	૫	૦
વિશાલખા	૫	૦
કમંડલુ	૪	૩
ચતુર સુજાણ	૩	૦
નીરૂપમા	૭	૦
રૂપ કોપા (બે ભાગ સાથે)	૧૩	૦
ટડે પહોરે	૭	૦
પ્રાચિના	૫	૦
સુવર્ણ યુગ	૨	૦
જી જી જી	૩	૩
બારી બહાર	૩	૦
તુરેજહાં	૪	૩
દરાનો છેલ્લો ઘુંટડો	૫	૦
બળવાન બનો	૨	૦
ગીત હોરી અને બીજા નાટકો	૨	૩
આપણી કોંગ્રેસ	૫	૦
ઉત્તરા	૭	૦
લખ્યા લેખ	૫	૦
સ્ત્રીઓનું આરોગ્ય	૩	૦
મહાસભાના પ્રમુખો	૩	૩
ગ્રામ વિચારણા	૨	૦
પુષ્પવાટિકા	૨	૦
પર્તામંદીર	૩	૦
જાદુઇ ચકડી	૭	૦
રંગ લીલા	૨	૩
રૂપાની ગાય	૨	૯
ધરતી	૫	૦
રસ મુર્તીઓ	૩	૦
ગાંધીજીની સાધના	૫	૩
નુતન રશીયામાં ડોકીયું	૨	૬
મુગો સેવક	૩	૦
ત્રણ હયયાં	૫	૩
ગીતાંજલી	૫	૦
સાધના	૫	૦
નવી દુનીયા	૫	૩
દષ્ટાંતકથાઓ નાનાભાઇ ભટ	૨	૬
મહાન મુસાફરો	૫	૦
પુર્વ અને પશ્ચિમ	૫	૦
શરતના ઘોડાં	૩	૦
ભારતના વીર પુરૂષો	૨	૬
દેશ દેશની લોક કથાઓ	૮	૬
રાષ્ટ્રની પ્રેમ કથા (નોવેલ)	૮	૬
સોહાગણ ભા. ૧-૨ સેટની	૧	૦
હમભી અફસર હૈ	૫	૬
સોહાગ	૬	૦
છેલ્લો પ્રયોગ (વાર્તા સંગ્રહ)	૬	૬
સુંદરીનો શણગાર	૧૪	૦
શહીદોનો સંદેશ	૪	૦
મુઝવતા પ્રશ્નો	૭	૬
કૈહાની રમઝટ	૬	૦
જાદુઇ વાતો	૭	૦
દાલ ચીવડાનો દાવરો	૪	૬
દીન ચર્યા	૭	૬
લામિઝરેબલ ભાગ ૧-૨ સેટની	૧૮	૦
રસમસ્તી	૬	૦
સાગર કથાઓ	૮	૬

ટોલ્સટોયના પુસ્તકો

ચુપ નહીં રહેવાય (સમાજની બદીઓ સામે પોકાર) નવલકથા	૭	૦
દ્રષ્ટિ પરીવર્તન	૫	૩
બે નવલકથાઓ	૫	૦
ટોલ્સટોય અને શીક્ષણ	૨	૦
કોની બ્હેન (વાર્તા)	૫	૭

જીવન ચિરીત્રો

આઝાદ	૫	૬
લોકમાન્ય તીલક	૬	૦
ર વિન્દ્રનાથ ટાગોર	૫	૦

હાસ્ય રમુજી પુસ્તકો

હાસ્ય કૌતુક	૭	૬
મસ્ત ફકીરના હાસ્ય પ્રસંગો	૬	૦
હાસ્ય વીલાસ	૧૦	૦

બંકીમ ચટોપાધ્યાય કૃત

કૃષ્ણ કાંતનું વિલ	૬	૬
કપાલ કુંડલા	૭	૬
મનોરમા	૭	૦

સુપ્રસિદ્ધ લેખક મેઘાણીની નોવેલો

અપરાધી	૧૧	૦
ગુજરાતનો જય ભાગ ૧-૨ પ્રત્યેકની	૭	૦
તુલસી કયારો સામાજીક નવલકથા	૭	૦

આળા હઈયા	૫	૦
નવલીકાઓ ભાગ. ૧	૬	૦
પુરાતન જ્યોત	૫	૦
બીડેલા દ્વાર	૮	૬
વેવીશાળ	૮	૦
સોરઠ તારા વ્હેતા પાણી	૧૦	૦
શર્મીરાણી	૬	૦

નવલ કથાઓ

રૂપનાથ: બંગાલની ક્રાંતીકારી નવલકથા. કીમત ૮/-

ભાઇબીજ સુંદર ભાવપુર્ણ નોવેલ. ૧૦/-

રાધારાણી સામાજીક ક્રાંતી દર્શાવતી નવલકથા ૧૦/-

લુઈ પાશ્ચર:- જાણીતા ફ્રાંસ વીજ્ઞાનીકનું જીવન ચરીત્ર. ૫/-

મેડમ કયુરી:- સ્ત્રી વીજ્ઞાનીકનું જીવન ચરીત્ર ૬/-

સમુળી ક્રાંતી. કીશોરલાલ. ઘ. મશરૂવાલા કી. ૫ ૦

બાપુની ઝાંખી ૩-૦

લેખક કાકા સાહેબ

દીલ્હી ડાયરી

ગાંધીજી. કી. ૧૦ ૦

મહાદેવ દેશાઇની ડાયરી

ભાગ. પહેલો	૧૦	૦
ભાગ બીજો.	૧૨	૦
ભાગ ત્રીજો	૧૧	૬
બાપુ-મારીમા (મનુ ગાંધી)	૨	૦

'Indian Opinion', P. Bag,
Phoenix, Natal.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal]

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT & DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, NATHOO TABHA,
107 Queen Street, Phone 24647.
Telegraph "Mani," DURBAN.

આવેલા દિવાળી અંકો

છાયા	શી. ૫ ૦		રવીવાર	શી. ૧૦ ૦
આરામ	૫ ૬		સંદેશ	૧૦ ૦
સવિતા	૭ ૦		વેણી	૭ ૬
મોજમજા	૬ ૦		બે ઘડી મોજ	૭ ૬
હાકુ	૩ ૬		ચિત્રપટ	૭ ૬
સરતુ સાહિત્ય પંચાંગ	૨ ૬		મુંબઈ સમાચાર	૫ ૦
મુંબઈ સમાચાર પંચાંગ	૫ ૬		જય હીંદ (પુસ્તક)	૭ ૬
'India, (English) 12 Copies	6 0		Filmindia English	5 6

KAPITAN'S BOOK AGENCY,
189 Grey Street, DURBAN.
Phone 23414 Tel Add. "KAPITANS"

THESE ARE THE BLADES FOR SMOOTHER SHAVES

FOUR BLADES FOR 6D

Because Minora Blades are made of the finest steel they give you better, smoother shaves. You save more money too, Minora last longer but they only cost 6d for four.

Look for them in the Bright Red, White and Yellow packet.

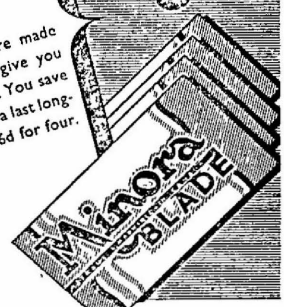

Minora

THE RIGHT BLADE FOR YOUR RAZOR

4519-1

Latest arrivals in records of your New and Old favourites.
Secure them early before we are sold out

HINDI

Meerabai	6 records 60s.
Meera	6 records 60s.
Shabjehan	6 records 60s.
Anmol Ghadi ...	6 records 60s.
Prem Sangeet ...	6 records 60s.
Rattan	6 records 60s.
Char Din	5 records 50s.
Shikari	5 records 50s.
Shukariya	5 records 50s.
Majdhar	5 records 50s.
Kajal	5 records 50s.
Khidki	5 records 50s.
Gwalan	5 records 50s.
Elan	5 records 50s.
Begum	5 records 50s.
Malaquat	5 records 50s.
Doosri Shadi ...	5 records 50s.
Pehli Nazar ...	5 records 50s.
Jugun	5 records 50s.
Shaheed	5 records 50s.
Sehra	5 records 50s.
Parai Aag	4 records 40s.
Mehandi	4 records 40s.
Dil	4 records 40s.
Shama	4 records 40s.
Romeo Juliet ...	4 records 40s.
Panchi	3 records 30s.
Gulami	3 records 30s.
Chin-Le-Azadi ...	3 records 30s.
Nek Paravin ...	3 records 30s.
Doctor	3 records 30s.
Hamrabi ...	3 records 30s.
Nartaki	2 records 20s.
Jawani	2 records 20s.
Saheli	1 record 10s
Bazaar	7 records 70s.
Bapu ni-Amar Kahani	2 records 20s.
Bapu-ni Vidayi ...	1 record 10s.
Gown-ki Gori ...	1 record 10s.

TAMIL SETS

Ashok Kumar ...	5 records 50s.
Chinthamani ...	5 records 50s.
Tirnneelakantar ...	5 records 50s.
My Wife	5 records 50s.
Kannagi	3 records 30s.
Valmiki	2 records 20s.
Bhakt Gowri ...	3 records 30s.
Siva Kavi	2 records 20s.
Manomani	2 records 20s.
We Two (Drama) ...	3 records 30s.

TELUGU SETS

Krishna Prema ...	5 records 50s.
Deena Bandhu ...	3 records 30s.
Devata ...	2 records 20s.
Bagyalaxmi	2 records 20s.
Three Maratees ...	1 record 10s
Dharam Patni ...	1 record 10s.
Thyagayya	1 record 10s.
Mayolokam	1 record 10s.
Swargaseema ...	1 record 10s.

LATEST LOOSE NUMBERS

Pankaj Mallick, V.E. 2547, 2504, 2510, 2525, 2527, 2517 each 10s.
Asit Baran, H. 1112 (Rajani Jhoom Rahi) ... ... each 10s.
K. C. Dey, N. 16560, 16646, 16502, 16589, 16579, 16478, 16412, 16922, 16594, 16229, 16776, 16711, 16514, 16658, 16292, 16631 ... ... each 10s.
Jutika Roy, N. 16662, 16702, 16689, 16628, 16929, 16817, 16786, 16506, 16625, 16583, 16302 ... each 10s.
Shamshad Begum, G.E 5018 ... ... each 10s.

LATEST QUAWALIES

Panna Quawal & Party, H. 1408, 1208, 1267, 1380, 1378, 1333, 1168, 1147 ... ... each 10s.
Iboo Qawwal, N 839, 786, 905, 968, 993, 1050 ... each 10s.

Packing Charge 2s. 6d. EXTRA

OBTAINABLE FROM:

D. Roopanand Bros.

Music Saloon and Booksellers

85 Victoria Street, DURBAN.

Phone 20707. P.O. Box 2524.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life— The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760, JOHANNESBURG.
Phones:— Business 33-0711, Residence 33-5961

DIAMONDS

QUERIDO DIAMOND Co.

48 Walter Wise's Building,
4th Floor Joubert Street, JOHANNESBURG
Tel. 22-3400. P.O. Box 3417

"SEE US WITHOUT OBLIGATION"

DIAMOND SPECIALISTS

OUR MOTTO: 'A SQUARE DEAL'

SPRINGBOK COLLEGE

*P.O. BOX 8243,
JOHANNESBURG.*

New and up-to-date courses for Standards VI, VII, J.C., Senior Certificate and Matriculation. Languages, Maths, Science, Physiology, Commerce, History, Geography, Etc, Etc.

ALL LECTURES DRAWN UP BY EXPERTS.

Write To-day For Full Particulars.

LOOK BEFORE YOU LEAP, BUT LEAP AHEAD WITH THE SPRINGBOK.

PHONE 33-7944 P.O. BOX 4889.
TEL: ADDRESS: "ARVIND."

HEAD OFFICE:
409, KRUGER ST., LOUIS TRICHARDT.
PHONE 64. PO BOX 106.
TEL. ADD: "KANJEE."

H. K. GOKAL,

WHOLESALE

GENERAL MERCHANT AND DIRECT IMPORTER.

OUR MOTTO: "SERVICE THAT SATISFIES."

43 Market Street, JOHANNESBURG.

ફોન ૩૩-૭૯૪૪. બોક્સ ૪૮૮૯.
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "અરવીન."

હેડ ઓફીસ:
૪૦૯, ક્રુગર સ્ટ્રીટ, લ્યુઇસટ્રાખાટ
ફોનઃ ૬૪. પી. ઓ. બોક્સ ૧૦૬
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "કાનજી"

એચ. કે. ગોકળ,

—:: હોલસેલ વેપારી ::—

—જનરલ મરચન્ટ અને આયાત કરનાર—

૪૩ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

NUGGET

BOOT POLISH

Obtainable in

Black, Military Tan, Light Brown, Dark Brown, Toney Red, Ox Blood, Transparent.

AA-241

Brutal to germs, but kind to you

Here is an antiseptic several times stronger germicidally than pure carbolic acid, and yet non-poisonous and safe. A child could use it. To the germs that cause and spread infection, 'Dettol' is deadly: a swift and ruthless killer. But to you, and to the delicate tissues which the germs invade, 'Dettol' is kind and gentle. Ask at your chemist or store for 'Dettol' and use it promptly to prevent infection.

RECKITT & COLMAN (AFRICA) LTD, P.O. BOX 1097, CAPE TOWN

29 231-10b

Three good reasons why you should use Sunbeam

1. It gives a brighter, more pleasing shine.
2. The shine lasts longer on the floor.
3. It makes your home clean, inviting-looking.

Always ask for 9d. & 1/6

SUNBEAM POLISH

FOR FLOORS AND FURNITURE

Shines . . . and shines . . . and shines

14 714-3

DURBAN

LINDI

DAR-ES-SALAAM

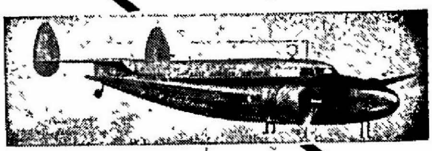

TANGA

MOMBASA

NAIROBI

THE "SKYLION" COASTAL ROUTE

is the cheapest and smoothest way of travelling to East Africa—every Tuesday.
Fares: to Lindi, £38; Dar-es-Salaam, £45; Tanga, £49 13s.; Mombasa, £51; Nairobi, £58 3s.

Full information from our General Sales Agents, South African Airways, or any accredited agent.

EAST AFRICAN AIRWAYS

1800